

MELŐFIZETÉS

MELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

KIRDETÉSEK:

6-hatásos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 filler.

nyomór sora 40 filler.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, október 27.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérszikk: A tél réme.
A képviselőház ülése.
Nagy kegyetlenkedések Kinában.
A kereskedelmi kamarából.
Szép virág — csúf virág.
Francia tisztok párbaja Kinában.
Nők menháza Aradon.
Gárdonyi Géza és az adófelügyelő.
Aradi löversenyek.
Az esküdtek kiszorolása.
Tárcza: Chile rózsája. Irta: J. N. Rosny.
Regény-Csarnok: A kétlelkű ember. Irta:
Groller Balduin.

A tél réme.

Arad, október 26.

A szegény embereket minden évben a gondnak és aggodalomnak ezernyi réme gyötri ilyenkor tél közeledtével. Ez évben még jobban ijeszt a tél réme, mint más-kor, mert egész Európa egy nagy válság küszöbén áll. A szénről van szó, a mely igazán civilizációnak a tüzelője.

A szén-árak két esztendő alatt átlag mintegy 50 százalékkal emelkedtek eddig is, holott idáig a szükséglet még mindig megtalálta a fedezetét a meglevő készletekben. Mi lesz hát most a téli időszak beálltával, mikor a szénfogyasztás tudvalevőleg megkétszereződik, mikor készletek már nincsenek s mikor a termelés nem képes többé a szükségletet fedezni? Mi lesz egyszóval akkor, ha nemcsak olyan drága lesz a szén, hogy úgy kell takarékoskodnunk vele, mint a fűszerszámmal,

hanem lesznek időközök, mikor a szén egyáltalán nem is kapható?

Pedig ez az eshetőség egyáltalán nincs kizárva, sőt bekövetkezése, fájdalom, nagyon is valószínű. Európa kőszén-termelése ugyanis tetemesen aláhanyatlott. A régi bányákban a felső rétegek ki vannak aknázva, mélyebbre kell tehát a kőszénért menni, a mi több költséggel és több munkával jár. Így p. o. Angliában megállapították, hogy míg 1880-tól 1890-ig egy munkás évenként átlag 328 tonna kőszén fejte ki, addig 1890-től 1900-ig már csak 298 tonnát. Ez magánál a munka-eredményénél több mint 9 százalék hanyatlás. De növekedtek a munkabérek is, így p. o. ugyancsak Angliában, a legfőbb kőszéntermelő európai országban, több mint 60 százalékkal. Angliában tehát a kőszén kitermelésének költsége átlag 70 százalékkal megnőtt s ehhez képest emelkedett természetesen a kőszén ára is.

Sok tekintetben hasonlóan alakultak a viszonyok Németországban és Ausztriában is, a hol ezenfelül a hosszú és makacs bányász-sztrájkok hónapokon keresztül megakasztották a bányák kiaknázását.

Nálunk a bányák ugyan még legnagyobb részben a kihasználás első stádiumában vannak, s nehezen mivelhetőségükről vagy éppen kihasználtságukról egyáltalán nem lehet szó. De az angol, német és osztrák szénbányászat helyzete nálunk sem maradhatott hatástalan. Nem pedig két oknál fogva. Az egyik az, hogy a szén

világ-termény, a melynek az árát a mai fejlett közlekedési viszonyok mellett nem a helyi, hanem a világ-konstellációk szabályozzák. A másik az, hogy a magyarországi szénhiányt egy részét a külföldi behozatal látta el. Észak-nyugati Magyarország, sőt a fűtőszénet illetőleg majdnem egész Magyarország Poroszból és Ausztriából látta el magát; Fiume, Trieszt s az egész tengerpart hajói, gyárai és magán-szükségele angol szenet használnak. Most ez az import jóformán megszűnt s a helyét kezdi elfoglalni a magyar széntermelés.

Ez eddig nem volna baj. A veszedelem ott kezdődik, hogy a magyar szénbányák, kartellbe lépve, kezdenek visszaélni ezzel a konstellációval s a fogyasztó közönségtől olyan árakat zsarolnak ki, mint mikor valaki éhinség idején uzorászkodik a gabonával. Így aztán oda jutunk, hogy a legnagyobb kalamitásoknak nézhetünk elébe.

A fűtőszén ára métermázsánként ma is 2 frt 20 kr. A kis-emberre nézve, aki egy métermázsát sem tud megvenni egyszerre, ez azt jelenti, hogy neki, aki a szatócstól vesz, egy métermázsá szén legalább is 3 frtjába kerül. Egy munkás-család, akinek van heti 12—15 forint keresete, vagy egy kis hivatalnok, akinek a munkásságát a kormány évi 600 frttal dotálja, ilyen árak mellett juthat-e ahhoz a módhoz, hogy tüzet gyújthasson az egyetlen szobájában is? S nem lesznek-e kénytelenek annak is örülni, ha esténként a konyhában oda kuporodhatnak a mellé

TÁRCZA.

Chile rózsája.

Irta: J. N. Rosny.

I.

A tengerparton ültünk s gyönyörködtünk a pompás hullámokban. Valóságos habkaravánok kerekedtek utnak, fehéren tájékozók s hol sirva megtörték egymáson, hol meg hosszú, fehér sávkokkal ömlöttek alá a szikláról.

— Nézzétek — szolt most Landa — Lavalle hajtat el mellettük.

Mindnyájan odafordultunk és nagyot köszöntünk. Fiatal embert pillantottunk meg a kicsi, phaetonban szibériai típusú asszony ült mellette, olyan megragadó szépségű, amilyen kivánsággal, gyűlölettel és féltékenységgel tölti el az ember lelkét.

— Szerencsés fickó! — szolt Langrume, amikor távol járt a kocsi. Egy csapásra ötven-szeres milliomos lett és birtokosa a legszebb asszonynak, az akit Uristen az egyik saroktól a másikig megteremtett. Mig én kerek harmincz éve kinlódok már a nyomorult féltuczat milliócskáért.

— Lavalle szerencsés spekulációnak köszönheti vagyonát. Befektetett tőkéje mindössze 1000 frankot tett ki.

II.

Abban az időben huszonötéstartendős boldog fiatal ember volt Pierre Lavalle; gazdag, egészséges, jellemes fiu. Az apja tengeri utra küldte, hadd nézzen körül a világban. Chileben rendkívül intelligens, jó családból származó vezetővel hozta össze sorsa, aki maga is szerföltt érdekelte a fiatal embert.

A vezető állítólag ezüstbányákat fedezett föl a hegyekben; félt, hogy megelőzik és senkire sem merte titkát rábizni. Ezer frankra lett volna szüksége, hogy a telket megszerezze; vadon terület volt az, amelynek hektárjáért alig adott volna valaki három frankot. Amikor elvált a vezetőjétől, Pierre nagylelkűen följajlotta neki az ezer frankot. José Alvarado megköszönte:

— Tíz év múlva milliomos vagyok s ön a társam.

S bárhogy szabadkozott is Pierre Lavalle, az idegen előkérte a jegyzőkönyvét s a következőket írta belé:

„Kötelezem magam, hogy tíz év múlva megosztom nyereségemet üzlettársammal, Pierre Lavalle urral. José Alvarado.”

III.

Tíz év múlva tönkrement ember volt Lavalle Péter. Az atyja, akit a kétségbeesés a halálba kergetett, szerencsétlen spekulációkban elértéktelenedett részvényeket hagyott a szá-

mára. A szegény fiúnak sovány hivatalkát kellett vállalnia valamelyik miniszteriumban és adósságokba keveredett.

Néha-néha mégis csak elnézett a nagyvilági társaságba. Minthogy senkinek sem vala utjában, a pompás causeurt, a délczeg ifjut szívesen látták az előkelő szalonok urnói. Egy alkalommal don Estevan Zuloage, gazdag argentinai házában jelent meg estélyen. Fényes volt a gyülekezet, a párisi Dél-Amerika legszebb asszonyait küldte el a képviselőletében. A spanyol szépségek iránt romantikus lelkesedés égett Pierre lelkében.

A szemek, a melyekből gyönyörűség bűvös fénye sugárzik, a formák delikát karcsúsága, a csókra, szerelemre teremtett ajkak, a bájos piczi lábacsák, a latinos élnökség és az afrikai miszticizmus imádatos extázissal ragadták el a szívét. Valóban, Don Estevan la Plata, Chile, Peru és Mexikó legszebb virágait gyűjtötte szalonjába. Ebben a részegítő atmoszférában, a kék lángokat lövellő szemeknek ebben a paradicsomában, Pierre egyszerűen elvesztette a józan esztét. De a szép asszonyok minden bája elolvadt az előtt a chilei hölgy előtt, akit egy délczeg spanyol ifju oldalán keringőzni látott. Teintje valóságos volt, mint a szőke szépeké, mégis csodálatosan árnyékolt; szeme csak azért nyelte a világosságot, hogy a másik pillanatban elektromos, vibráló sugarakkal visszalövellje, szája ártatlan

a tűz mellé, amelynél megfőzik a vacsorakrumplit?

Tegnapelőtt a képviselőház pénzügybizottságában Emmer Kornél fölvetette ezt a kérdést. De Hegedüs Sándor miniszter ur nyomban megnyugtatta a bizottsági tag urakat, hogy ne tessenek aggódni, mert a Magyar Államvasutak szénszükséglete métermázsánként 28 krjával biztosítva van. De hát, uram Isten, erről van-e szó? S nem-e arról a sok gyárról, a mely a szén drágasága vagy éppen hiánya folytán nem tud tovább dolgozni és kénytelen munkáit elbocsátani? S nem-e arról a sok százezer családról, a mely a drága szénárakat nem tudja megfizetni s fájni és dideregni fog?

Nem piacot kell keresni most a magyar szén számára, hanem biztosítani azt, hogy a magyar szükséglet ki legyen elégítve. Nem a nagytőkés részvénytársaságok érdekének kielégítését kell keresni, hanem a nagy közönségét. Ha lehetett annak idején csinálni lókviteli tilalmat, szénakiviteli tilalmat, mért ne lehetne most szénkiviteli tilalmat kiadni? Hasznára volna a magyar iparnak, hasznára az egész magyar társadalomnak s a bányarészvénytársaságokat is legfőleg abban a számításukban zavarná meg, hogy hasznukat a jogos vállalkozói nyereségen felül a szénuzsorában keressék. N.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 26.

Rövid ülésre ült össze a képviselőház, mégis oly élénk volt a folyosó, mintha ma döntének el a kvótát. Vészi József különösen nyugtalanul járt fel és alá, mintha nagyszabásu beszédre készülné, holott, a mint rövid idő múlva kiderült, csupán az ingerültség volt az oka a közfeltűnésnek.

Alig nyitotta meg Tallián Béla alelnök az ülést, még a napirend előtt felállott

Vészi József és előre bocsátván, hogy a Házhoz összeférhetlenségi bejelentés érkezett ellene, a mely azzal vádolja, hogy szub-

venciót huz és miután ennek elbírálására még sokáig kerül a sor, kijelenti a leghatározottabban az ország színe előtt, hogy sem ő, sem lapja, sem a kormánytól, sem a szabadelpárttól semmiféle szubvenciót nem kap, de sem nem kért, sem azt fel nem ajánlották.

Élénk helyesléssel és tetszéssel fogadták ezt a kijelentést.

Ezután Engelmayer József előadó betérjesztette a Ferencz Ferdinánd házassága alkalmából tett nyilatkozat becikkelyezéséről szóló javaslatot, mire az elnök azt javasolta, hogy ennek tárgyalását a Ház kedden délelőtt 10 órakor kezdje meg.

Felkiáltások a szélbalon: Előbb ki kell nyomtatni!

Elnök: Természetesen!

Madarász József: A házszabályok értelmében azt kéri, hogy a javaslatot előbb osszák ki és csak a keddi ülésen határozzák el annak a tárgyalását.

Szell Kálmán miniszterelnök a Ház munka-beosztására való tekintettel, és a precedensek alapján, miután a jövő héten ünnepek is vannak, kéri az elnök javaslatát elfogadni.

A Ház ily értelemben határozott.

E szerint a legközelebbi ülés kedden lesz, a mikor is bizonyára hosszabb vita indul meg a trónörökös házassága felett.

TÁVIRATOK.

A polnai vérvád.

Pisek, október 26. A mai nap Klima Mária esetének tárgyalásával telt el. — Hilsner tagadja, hogy Klima Máriát ismerte és azt mondja, hogy Zhorban legutóbb 1897. őszén volt.

A transzváli háború.

Colesberg, okt. 26. Philippolis várost, a melyet a burok megtámadtak és több napi ellentállás után bevettek, a yeomanryk két más csapat segítségével múlt éjjel visszafoglalták. A burok, a kik nagy számmal érkeztek, nagy veszteséget szenvedtek.

volt és égően kívánatos, járása oly ritmikusan bájos, hogy ez a lány husz szép asszony báját egyesítette magában. Kétségbeesés szoritotta el Pierre szívét, az, amelyet a balságos csodálattal kelt az emberben. Az ilyen bájos teremtetés szerelme természetfölöttinek tetszett neki lángésznek, hírességnek, a legkiválóbb emberi tulajdonságoknak is elérhetetlen. És egész este, akárhányszor a hölgy elment mellette s valahányszor titkosan megfigyelte, remegő félelem, imádat és végtelen szomorúság rázta meg a lelkét.

IV.

Nemsokára viszontlátta s bemutatott neki is, az anyjának is. Egész télen át titokban szerette, a legcsekélyebb remény nélkül. Micsoda jogon is mert volna ilyen szerelemről álmodozni? Száz fiatal ember, a legelőkelőbbek, a legdélcezebbek, minden pillanatban a lábai elé omlottak. Mert a leány mesésen gazdag is volt. Pierre tehát szerette magáért a szerelemért, a hogy az elérhetetlen dolgokat, a fellegeket, a csillagokat szerették. A szép chilei hölgy külföldben jól fogadta Pierret, anyja meg valóságoslag a kegyeibe fogadta. De mit ér vele? A szegény ember annál nyomorultabban érezte magát. Nyakig merült az adósságba, életének legmegalázóbb időszakát élte keresztül. Hitelezői már a miniszteriumban is fenyegették s főnöke rövid szavakkal tudtára adta, rendezné el az ügyeit, mert ha nem, a miniszterium kénytelen lesz nélkülözni a szolgálatait.

A szegény fiu, kezeire támasztván a fejét, helyzetéről gondolkodott. Ongyilkos gondolatok kergetőztek az agyában.

Vékony tűz pattogott a kandallóban, a lámpa halvány világozást szórt a szobában. Pierre fázott, éhezett s olyan elhagyatottnak érezte magát, annyira kiközösítettnek az emberek rokonszenvéből, mint a kimerült vadállat a pusztá magányos szikláján. És amikor nyomorúságában is bántotta a szép chilei lány víziója amikor elgondolta, hogy öltözetét elkopott, cipőit használhatatlanok, hitelre pedig éppenséggel semmi kilátása, egyre élénkebben érezte a halál vágyát.

Gépiesen fölemelkedett s a fiókjában kezdett kutatni; fiókjában, ahol régi emlékeit őrizte s ahol ugyremélte, talál még valami elfeledett ékszert, amiből pénzt lehessen csinálni... Arczképek, sárguló levélpapírosok, hajfürtök, jegyzetek, száraz levelek, és száraz virágok akadtak, a kezébe, Szórakozottan, révedezve a jegyzeteiben kezdett lapozni. Chilei uti naplója élénken ragadta meg a figyelmét; Chilében született ő 8—9 éves kis lányka lehetett, amikor Pierre beutazta az egész országot.

— Ah — mondta — husz éves voltam akkor! . . . Ki hitte volna, hogy nyomorúságban érjem meg a harminczadik esztendőm . . .

A sors különös ironiájából szeme éppen azon a lapon akadt meg, mely ere Alvarado a kötelezőjét sajátkezűleg beírta: „Kötelezem magam, hogy tiz év múlva megosztom a nyereségemet üzlettársammal, Pierre Lavalle urral.”

Pierre szomorú mosolyra fakadt.

— No, épp ma este telik le a tiz esztendő. Ha a jó Alvarado csakugyan beváltaná ígérését, éppen ideje volna!

A bosnyák vasutak ügye.

Bécs, október 26. A bosnyák vasutak ügyében holnap itt közös minisztertáncs lesz.

Zágráb, október 26. A kereskedelmi és iparkamara mai ülésén helyeselte az Ancona-spalato vonal kiépítését, állást foglalván ezzel az osztrák érdekek mellett.

Nagy kegyetlenkedések Kinában.

(20.000 kínai lemészárolása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 26.

Ugy látszik, hogy csak írott malaszt maradt a nagyhatalmaknak a diplomáciai tárgyalásokra vonatkozó felhívása. Pusztá formalitás az egész, mert míg a diplomáciai ügyvivők feltételeket szabnak és békepontozatokat gyártanak, eddig a katonai erő a legelleneségebb indulattól vezetve öldököl és pusztít a Kinaiak sorában.

Brüsszelből táviratozzák ezt a szomorú jelenséget, mely nagy mérvben komplikálja az amugyis összekuszált kínai ügyet. A hír rövid, de tartalma rettenetes és szomorú fényt vet az európai beavatkozás kegyetlenségére.

Oroszország és Japán nem kaphatott erre megbízást a többi Európai nagyhatalmasságoktól, mert ez nem lehet Európa célja. Gróf Waldersee oly jelentést tett, hogy a missiója befejezettnek látszik és kéri ennél fogva visszahívását. — Az alábbi rettenetes esemény azonban fordít a dolgon és ha eddig nem volt missiója, akkor most kerül reá a sor, még pedig Európa nevében tiltakozni ezen kegyetlenségek ellen.

Brüsszel, október 26.

Talku elfoglalásánál az oroszok és japániak huszezer kínait lemészároltak.

London, október 26.

Gaselee tábornok jelenti Nganszúból 18-iki kelettel: Azt hiszem, hogy holnap Paotingfube érek, a hol a Pekingből és Tiencinből jövő szövetséges csapatoknak találkozniok kell. Ellent-

Kopogtak az ajtón. Pierre gunyosan fölémelkedett s mondotta magában

— Ime, itt van!

Kinyitotta az ajtót.

Magas, hófehér szakállu és bajuszu ember állott előtte, a spanyol conquistadorok vonásával. A látogató spanyol nyelven kezdte a tárgyalást.

— Bocsánatot kérek, hogy ily későn háborgatom. Nemde, ön Pierre Lavalle?

— Igen, felelte csodálkozva a másik.

— En Alvarado vagyok.

A fiatal ember majd hogy ki nem ejtette a kezéből a lámpát. A csoda borzongása vibrált az idegein. Alvarado folytatta:

— Ki akarom egyenliteni tartozásomat.

A tartozást? — gondolta Pierre, az ezer frank, vegyük hozzák a kamatot, lesz ezeröt-száz. A legkellemetlenebb hitelezőimet kiegyenlítem és új ruhát rendelek.

Alvarado ismét folytatta:

— Vagyont szereztem . . . be fogok róla számolni.

— Nono, csak nem akar valami nagyobb összeget kifizetni? gondolta Pierre.

— Üzlettársak vagyunk, szolt Alvarado. A fizetésem kivül, amit levonásba hoztam, nyolczvan—száz millió frank a vagyonunk . . . Ennek a fele az öné. Huszonöt millió frank azonnal a rendelkezésére áll . . .

Pierre elejtette a lámpát.

— Látom, fiatal ember, hogy ön meg van elégedve . . . Ez természetes. Engedje meg már most, hogy kérjek tőle valamit. Szeretném, ha ez a pénz családomban maradna, amely kü-

állásra nem találtunk, mert a kínai csapatok visszavonultak és a bokszerekkel nem találkoztunk. A csapatok egészségi állapota kitűnő. A Campbell vezetése alatt álló tiencini hadoszlop-ról semmit sem hallottam. Gabonát és élelmiszereket pénzért bőven kapni. A szállítási viszonyok jók. Egy másik távirata jelenti Pao-tingfuból 20-iki kelettel: A parancsnokságom alatt álló szövetséges haderő tegnap ideérkezett. Ma a város kapui előtt angol, német, francia és olasz őrségeket állítottunk fel. Az expedíció valamennyi tábornoka kis csapatokkal bejárta a várost, azután pedig kiosztották a szállásukat. En az angol csapatok legnagyobb részét a táborban fogom tartani és most Waldersee gróf főparancsnok rendelkezéseit várom a további lépésekre nézve. A város lakosai nagyobb részét a városban maradtak. Ellenséges szándékokra semmi sem vall. Élelmiszereket lehet itt kapni, de nem nagyon bőségesen. Campbell tábornok jelenti, hogy 19-én Kao-janghszien városba érkezett.

London, október 26.

A Times jelenti Pekingből 25-iki kelettel: Hír szerint a német dandár Paotingfuban fog telelni. Nincs ok arra, hogy a hadműveleteket ne terjesszék ki Tajenfuig, Senszi fővárosáig a hol a borzasztó idegenmészárlások történtek.

London, október 26.

A Times jelentése szerint Sanghaiban azt beszélnek, hogy a németek legközelebb elő akarnak nyomulni a Jangce vidékén.

Tiencin, október 26.

Az oroszok az összes vasuti járóműveket a nagy falon túl elterülő vidékre vitetik a csillii vasuti vonalnak a németek kezébe való átadásának előkészítése végett.

Washington, október 26.

Conger pekingi amerikai követet felhatalmazták, hogy a kínai meghatalmazottakkal azonnal kezdje meg a tárgyalásokat ama pontok alapján, amelyekre nézve az összes hatalmasságok megegyeztek egymással. Azokat a pontokat, amelyekre nézve a nézetek még eltérnek, a kormányok maguk között fogják tárgyalni, hogy további megállapodásra jussanak. Hír szerint a többi hatalmasságok pekingi képviselői is kaptak ilyen instrukciókat.

lönben mindössze a nővéreimből és a hugomból áll.

Pierre a szép chilei hölgyre gondolt, és elhült ereiben a vér.

— Ohajtanám tehát — folytatta nyugodtan a látogató — ha elvonná a hugomat . . . Ugy tudom, személyesen ismeri; a neve: Anita Pena . . .

Pierre rávetette magát a conquistadorra és forró, ideges csokokkal borította el ősz fejét, a szívéből pedig a hála könnyei törtek elő.

V.

— Ime, — szölt most barátunk Landa, — látod, mit jelent, ha az ember ezer frankot kölcsönöz egy chilei embernek, aki vagyont akar szerezni!

A többiek pedig komolyan hallgatták ezt a valódi történetet a mely megzavarta a lelkiüket, mint a mirákulum.

Ureg koldus haladt el most a társaság előtt és siránkozó hangon kért alamizsnát.

— Mért nem csukják el az ilyen csavargókat? — dörmögte Langrume, a bankár, akinek szívét nem indította meg az inség.

El akarta tolni a rongyos embert, de a koldus nem tágitott:

— Szerencsét hozok önnek.

A bankár meglátorodott, majd huszfrankos aranyat vett elő s odaadta a koldusnak.

— Nyugtát kellett volna venni tőle! — tréfálkoztak a jóbarátok.

Aradi lóversenyek.

— Első nap. —

Arad, október 26.

A szokott őszi meeting ma kezdődött, azzal az ujtással, hogy az idén már megtoldotta egygyel a versenyek számát a rendezőség és hogy az első napot kizárólag az ügető-versenyek részére foglalta le.

Ez az utóbbi ujtás nem vált be. A csupa kocsifutás monotonná tette a versenyt s nem volt képes maga iránt oly érdeklődést kelteni, a mit megérdemelt volna. A jelen volt kis, de előkelő közönség bágyadt hangulatban kísérte az egyes versenyszámokat s mivel izgalomra, meglepetésre éppen nem volt kilátás, holnapra hagyta még a játékkedvét is. A totalizátor körül alig lehetett embert látni, az összeforgalom nem haladta felül a 700 koronát. Mindenki úgy gondolkozott, jobb lesz holnap és holnapután megkísérteni a szerencsét, a mikor galopp-versenyek lesznek.

Az aradi verseny-egylet egyébként az *Urkocsisok Szövetkezetének* nyomása alatt hasított ki külön napra az ügető-versenyeket. Ugy értesülünk, hogy jövőre újból beosztják ezeket a versenyszámokat a galopp-futamok közé, a mi csak javára lesz a programnak.

A versenypályán ma két mérkőző kellett némi figyelmet: az ügető döntő-verseny s a jukker ügető-verseny. Az elsőt *Kövé* Lajos nagy könnyűséggel nyerte meg a *Bánffy*-fogát elől, emezt pedig *Melcz*er László a *Bánffy*-fogattal való nehéz küzdelem után. A kovácsházi díjat: a 600 korona értékű arany-órát szintén *Melcz*er László kapta a jukker-ügetőre kitűzött 300 koronnás ezüst dohányszó-készlettel együtt.

Urbán Iván főispán a verseny-egylet agilis elnöke, mindenütt jelen volt és személyesen tette meg a szükséges intézkedéseket.

A versenybírói páholyban *Purgly* János és *Bohus* Zsigmond br. ületek, a starter-zászlót *Urbán* Péter kezelte nagy buzgalommal és rátermettséggel.

Mint fönnebb mondottuk, ma még kis közönség volt odakint, daczára annak, hogy igen kellemes, ugyszólván nyári jellegű idő kedvezett a versenynek. A hölgyek soraiban ott voltak: *Andrényi* Károlyné, *Andrényi* Paula, *Boross* Boriska, br. *Bánhid*y Antalné, br. *Bánffy* Albertné, (Kolozsvar), *Csernovics* Diodorné, id. *Faragó* Istvánné, *Friebeisz* Miklósné, br. *Gerliczy* Félixné (Deszk), özv. *Hauszer* Károlyné ezredesné, *Hász* Erzsike, *Hermann* Gyuláné, *Jakabffy* Zoltánné, ifj. *Kintzig* Jánosné, *Mayer* Vilmos tüzér-főhadnagyné, *Melcz*er Lászlóné, *Mokry* Jenő főhadnagyné, *Paykert* Henrikné, (Seprős), *Persa* Péterné, *Purgly* Lászlóné, *Purgly* Magda, dr. *Radó* Károlyné, *Sármezey* Andorné, *Schoór* Lajosné, *Urbán* Ivánné, *Urbán* Péterné, *Turchányiné*, *Turchányi* Olga, *Vajda* Lajosné, *Vajda* Ilonka, *Vásárhelyi* Janka, *Vásárhelyi* Dezsőné, *Vásárhelyi* Józsefné stb.

Fél négy volt, mikor az utolsó versenyszám véget ért és *Franyek* zenekara bucsuzóul rázendítette a Rákóczy-indulót.

Részletes tudósításunk a következő:

1. *Aradi* díj, ügető-verseny, kettős fogatok részére. Díj: 300 korona a győztesnek, adva *Almay* Olivér, *Friebeisz* Miklós, *Purgly* László, ifj. *Kintzig* János és dr. *Takácsy* Sándor urak által, 100 kor. a másodiknak, adva az „Aradi verseny-egylet” által. Táv: kb. 6000 méter.

1. *Kövé* Lajos id. stpm. *Szomyas*. id. szh. *Paulus* II.

Hajt. a tulajdonos.

2. Br. *Bánffy* Albert 76 sk. *Csalfa*, 76 sk. *Becze*.

Hajt. *Friebeisz* Miklós.

Kövé fogata mindjárt a start után előre

nyomult s egyre jobban hátul hagyta a *Bánffy*-fogatot.

Tot. (a totalisateur is már koronában játszik) 10: 10, 4: 4.

II. *Urkocsisok Szövetkezetének* díja, ügető verseny egyes fogatok részére. Díj: 200 kor. a győztesnek, 70 kor. a másodiknak, 30 kor. a harmadiknak. Táv: 2800 méter.

Almay Olivér 66 fh. *Holló*.

Hajt. *Korbuly* Lajos.

A starthoz a benevezett négy közül csak ez az egy fogat állt s így walkowerben vitte el a díjat.

A totalisateur természetesen ennél a számnál nem működött.

III. *Ugető-verseny handicap*. Díj: 300 kor. a győztesnek, 100 korona a másodiknak, adva *Almay* Olivér, *Friebeisz* Miklós, *Purgly* László, ifj. *Kintzig* János és dr. *Takácsy* Sándor által az aradi díjban nevezett és részt vett fogatok részére. Táv: kb. 6000 méter.

1. Br. *Bánffy* Albert 76 sk. *Csalfa*, 76 sk. *Becze*.

Hajt. *Friebeisz* Miklós.

2. *Kövé* Lajos id. stpm. *Szomyas*, id. pk. *Paulus* II.

Hajt. a tulajdonos.

Kövé Lajos *Bánffy* br. fogatának 450 méter térelőnyt adott. *Kövé* a 6450, *Friebeisz* 6000 méter jelzésű pontról indult.

A *Bánffy*-fogat kitűnően ment s a térelőnyt az első két körben betartotta, végül mitegy 200 méternyi előnnyel győztesnek hajtott be. Mindkét fogat kitűnő trappban tette meg a hosszú utat.

Kövé fogatára játszott a közönség s így a kvóta meglehetősen nagy lett.

Tot. 10: 24, 4: 9.

IV. *Kovácsházi* díj, ügető-verseny kettős fogatok részére. Tiszteletdíj 600 kor. értékben a győztes fogatnak, adva *Kövé* Lajos ur, *Csanádvármegye* lötenyésztési bizottságának elnöke által, Táv: kb. 3000 méter.

1. *Melcz*er László 66 stpm. *Dongó*. 46 stpk. *Babi*.

Hajt. a tulajdonos.

2. ifj. *Kintzig* János 56 vil. pk. *Kegyencz*, 46 vil. pk. *Coquette*.

Hajt. *Kövé* Lajos.

A vezetést a *Melcz*er-fogat vette át s mintegy 100 méternyi előnnyel győzött versenytársa felett.

Tot. 10: 14, 4: 5.

V. *Ugető döntő-verseny*, az aradi díjban és az ügető-verseny handicap-ben nevezett és részt vett fogatok részére. Díj: 1200 kor. a győztesnek, ha a most említett versenyek valamelyikében díjat nyert; 200 kor. a másodiknak; ellenesetben 600 kor. a győztesnek, 200 kor. a másodiknak, adva az „Aradi verseny-egylet” által. Táv: kb. 6000 méter.

1. *Kövé* Lajos id. stpm. *S. onyas*, id. szh. *Paulus* II.

Hajt. a tulajdonos.

2. Br. *Bánffy* Albert 76 sk. *Csalfa*, 76 sk. *Becze*.

Hajt. *Friebeisz* Miklós.

Ennél a versenynél is a *Kövé*-fogat jutott az élre, mindjárt utána nyomult a *Bánffy*-fogat. A differenzia egyre nagyobbodott közöttük, úgy hogy a bírói páholytól az utolsó körben a győztes mintegy 400 méternyi térelőnnyel jött be.

Tot. 10: 14, 4: 5.

VI. *Jukker ügető-verseny* kettős fogatok részére. Tiszteletdíj: 300 kor. értékben a győztesnek, adva az „Aradi verseny-egylet” által. Táv: kb. 6000 méter. A verseny megtartása legalább három fogat indulásához van kötve.

1. *Melcz*er László 66 stpm. *Dongó*, 76 fh. *Vihar* IV.

Hajt. a tulajdonos.

2. Br. *Bánffy* Albert 76 sk. *Csalfa*, 76 sk. *Becze*.

Hajt. *Friebeisz* Miklós.

Ifj. *Kintzig* János 56 vil. pk. *Kegyencz*, 46 vil. pk. *Coquette*.

Hajt. a tulajdonos.

Purgly János 56 sk. *Babos*, 66 sh. *Bunkó*.

Hajt. *Kövé* Lajos.

A totalizátornál a *Melcz*er-fogatot rakják, mely meg is felelt a belé helyezett bizalomnak. Az első körnél a *Melcz*er-fogat járt elől, nyomban utána *Bánffy* fogata, jóval ezek mö-

gött Purgly és Kintzig fogata. Kérdéses volt, a két első közül melyik lesz a győztes, mert a Bánffy-fogat mind erősebben sarkába hajtott ellenfelének s a kis távolságot szigorúan be is tartotta.

Az utolsó körnél Kővér Lajos, majd Kintzig János feladta a versenyt. Heves mérkőzés után ostorcsapások alatt a Melzer-fogat érkezett be elsőnek, alig pár méternyi térrel előzve meg a Bánffy-fogatot.

Tot. 10: 18, 4: 7.

Jelöltjeink.

Az aradi meeting második napjára, melyet holnap, szombaton futnak le, jelöltjeink a következők:

- I. (Félvérek gátversenye) *Zsuzska—Tilos.*
- II. (Aradváros dija.) *Geist istálló—Paquin.*
- III. (Csálai dija.) *Hirondelle—Vendel.*
- IV. (Kurticsi dija.) *Lady Kildare—Geist istálló.*
- V. (Hölgyek dija.) *Fadian—Léghajós.*

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: A kis szökevény, operette. (Páratlan bérlet.)

Vasárnap: Délotán: Görög rabszolga, operette. Este: Sztrájk, népszínmű. (Páros bérlet.)

A párisi élet.

— Szöllősi István nyilatkozata, —

A párisi élet nemcsak a színpadon, hanem a nagy nyilvánosságban is kezd érvényesülni. Mintha jobban pezsegne bennünk a vér. Igen örvendünk ennek a jelenségnek és még inkább azon, hogy nem is nagy esemény kellett ehez az eredményhez: egy-két önálló vélemény nyilvánítás elégnék bizonyult. *Rubos* rendezőnek a modern öltöztetőnek mai nyilatkozatára tett megjegyzésünk egy újabb nyilatkozatot szült, még pedig a színház titkáráét, melyet az „audiatur et altera pars” elvét követve, szószerintjea következőkben teszünk közzé:

Még egy nyilatkozat A párisi életről. Néhaj jó Aradi Gerót juttatta eszembe a *Aradi Közlöny* színházi rovatvezetője, a ki Offenbach kedves operettjének A párisi életnek ugy csinálja meg előre a híret, hogy a színházbeliek közül mindennap mást vág vele fejbe. Az öreg mondogatta nekünk kritikuskoknak — mert haj — a miénk is volt a hatalom és a dicsőség! — üszenek csak, de irjanak rólunk! Tegnap *Rubos* Arpád kapott ki, a miért a könnyed dallamokhoz könnyü ritmusu verseket faragott és magyar prózát irt a régi szóhalmazat helyett, ma a színházi irodának esik neki, csakhogy a jó közönség el ne felejtse a jövő heti érdekes operett-előadást. Bármennyire tudom is méltatni a gyöngédséget, a melyet az utód az előddel szemben tanusit, midőn nem egyenest hozzám intézi, a mi nekem van szánva, mégis ki kell jelentenem mindazok számára, a kik a jövő héten *A párisi élet* előadását megnézik, (jó lélekkel ajánlom a megnézését: lendületes előadás lesz) hogy alulírott az, a ki meg irta a lapoknak, hogy *Rubos* Arpád modern köntösbe öltöztette „A párisi élet” szövegét így a soha idejüket nem muló dallamok a mai idő nyelvében fognak a hallgatók fülébe csendülni. Azt hittem ebben ki van fejezve, hogy a szöveg nyelve idejét multa, elüt a maitól. Most az *Aradi Közlöny* színházi rovat vezetője el akarja velem hitetni, hogy ő a szöveg köntöse alatt az egész operettet értette, tehát a zenéjét is, a meséjét is, azért rontott neki *Rubos*nak. Ezt a magakissebbitését én pedig neki el nem hiszem: tudja azt „az egész magyar világon” miudenki, hogy a gondolat köntöse a szó. A ki tehát a szöveget modern köntösbe öltözteti, csak a szavakhoz nyul, de nem a gondolatokhoz, még

kevésbé a dallamokhoz. Költse hát *A párisi élet* előadásának jó híret, de ne kissebbitse önmagát azzal, hogy azt mondja magyartalanságnak, a mi nem az. Talán megnézi a közönség azt a szép operettet a nélkül az erőltetett reklám nélkül is. Aztán meg nem is tanácsos mindenkinek a közönség figyelmét a magyartalanságokra irányítani: ott is észre találja venni, a hol igazán van.

Szöllősi István.

A nyilatkozatot szószerint közöltük, dacára annak, hogy oly kifejezések fordulnak benne elő, melyek nem annyira tárgyilagos érvek, mint inkább személyeskedések. Ez a szószerinti leközlés nekem nagyon jól esik, mert éppen ezzel ad oculos demonstrálhatom, hogy a titkár urban több az érzékenység, mint az igazság ereje. — Fordítva pedig reá nézve jobb lett volna.

Félreértéseket azonban tisztázni kell és azért csak röviden reflektálok a nyilatkozatra. Sem nekem, sem lapomnak sohasem volt célja egyes darabok érdekében a reklám dobját megütni; ez manapság nem is tanácsos, mert nagyon könnyen ugy járhatnak, mint szegény kereskedőink, akiket a hangzatos reklámokért megbüntetnek. De hiába is ütjük a dobot, ha a kínált árucikk (ez esetben valamely darab) nem jó, vagy nem adatik jól elő. A legjobb reklám a jó műsor, a jó erők és a jó előadás. Higyje el a titkár ur, hogy ez felér mindennel. Én pedig nemcsak jó szántamból, hanem a lapom tendenciáját is követve, mindenkor iparkodtam és iparkodom is a színház érdekében sikra szállani, mert nagyon jól tudjuk, hogy oly művelődési faktor a színház, melynek prosperálásaért minden fáradozás és áldozat kevés.

Némelykor egyiknek vagy másiknak a színházbeliek körül nem hizelgünk, talán keserü pillulákat is adunk be nekik, de mindenkör a pártatlan megbirálás folyamánya az és sohasem valamely személyes érzület. — Hibák előfordulnak a színháznál is és ha rámutatunk az egyes hibákra, bizonyára azért tesszük, hogy azok kiküszöböltesse a színház és az érte nagy áldozatokat hozó közönség érdekében.

Ami pedig a kérdés tárgyát képező tegnapi és mai megjegyzésemet illeti, én részemről megmaradok álláspontomnál és csak azt sajnálom, hogy a titkár ur az első hír megszüvegezésénél nem volt oly világos és érthető, mint most, mert akkor kikerültük volna mindhárman a vitát.

Egyébként pedig tiszta szivemből kívánom, hogyha vitatkozásra kerülne ezentul is a sor, akár a színházi irodával, akár mással, sohasem legyen más a vita tárgya, mint az, — hogy ki magyarabb.

Carolus.

* **A Gyurkovics leányok.** A löverseny alkalmából nagyobb lendületet szokott venni a színházba járási kedv, de a mai előadás megczáfolta ezt a feltevést. Nagyon kevesen voltak a színházban, és ennek egyik oka talán abban is rejlik, hogy a műsorra került mai darabot már sokszor volt alkalm a közönségnek látni, talán jobb szereposztásban is, bár az egyes szereplők tőlük telhetőleg a legjobb iparkodásnak adták tanujelét. *Turchányi* Olga az okos Miczi szerepében ügyesen és diszkrétén hunczutkodott, *Bács* (ezredes) *Bácsné* (Gyurkovics mama) *Palágyi* (Feri), *László* (a képviselő) *Angyal* Ilka (Katinka), *Harmath* Józsa (Sári) és *Hegyessy* jók voltak és ha mégis jobbat nyújtott az előtti előadás, talán a zsufolt ház melegebb légáramlata járult hozzá.

* **Érdekes színházi nap.** Vasárnap két érdekes előadás lesz a színházban. Délután *A görög rabszolga* kerül színre a szokásos felhelyárak mellett este a régebben adott hatásos népszínmű: *A sztrájk*. Az esti előadás főszereplői a *Bács*-pár, *Angyal* Ilka, *Harmath* Józsa, *Turchányi* Olga, *Érczkövi*, *Fenyéri*, *Mezei*, *Tolnainé* *László*, *Nyilassi*, *Palágyi*, *Nemes*.

* **A párisi élet** próbáin most már teljes elvenség van. A drámai és énekes személyzet legioob erői igazi lelkesedéssel dolgoznak *Rubos* Arpád, rendezővel az élükön, mert az előadástól nagy sikert remélnek.

* **Megyeri Dezső a Népszínház igazgatója.** Budapestről jelenti tudósítónk, hogy művészkörökben valószínűnek tartják, hogy az „Egyetértés” által leleplezett népszínházi botrányok következtében *Porzolt* Kálmán visszalép az igazgatói állástól és helyére a Népszínház új igazgatójává *Megyeri* Dezsőt, a kolozsvári nemzeti színház volt igazgatóját fogják megválasztani.

* **Londoni színházi ügynökök üzérkedései.** Minden pályának vannak parasitái, akik egy különben tisztas foglalkozás ürügye alatt revolvereznek, becsapják vagy megfosztják utolsó garasuktól a tapasztalatlan embereket. A színházi élet ragyogó külszine is sok oda nem illő rajongót vezet a világot jelentő deszkák felé, de ezek, mielőtt még csak közel is jönnének a cél felé, utközben letörnek lelketlen emberek kezei között. Egy londoni lapban például egy színházi ügynök hirdeti magát. A hirdetőhöz elmegy egy gyönyörű természetű, szép szöke leány; azelőtt divatüzletben volt alkalmazva, de inkább színésznő akar lenni. Fényes szerepéről álmodozik s arról, hogy a fényképe minden kirakatban látható legyen. Az ügynök a tanításért pár száz koronát kér, de mindig inkább többet, mint kevesebbet. A szerencsétlen leány tanul az izzadásig, fizet mint a köles, de színházhoz nem kerül soha, mert nem éri el tanítója szerint a szükséges képzettséget. A törvény nem tehet semmit, mert az ügynök joggal mondja, hogy szívesen szerez ő szerződést a művésznőnek, mihelyt művésznő lesz. Egy másik esetben például egy csinos természetű szobaleány szerepel, akinek van néhány esztendei megtakarított bére, rosszul beszél angolul, de egyedüli vágya, hogy *Stuart* Máriát eljárszsa. Egy barátságos urhoz fordul, aki értésére adja, hogy a következő héten nagy szintársulat lép fel Birminghamban s egy még be nem töltött apród szerepet oda adna neki 210 koronáért. A szobaleány megijed a nagy ártól, de mikor a barátságos ur megígéri, hogy a második felvonásban nagy hermelin-palástban jelenik meg a színpadon, ez győz és fizet mindent, amit csak kérnek tőle. Mikor már odaadta utol ó pénzét is, a színházi ügynök eltűnik minden pénzzel, hermelin-palásttal, aprod-szereppel együtt. Az angol rendőrséghez oly sok panasz érkezett az utóbbi napokban ilyen obskurus alakok ellen, hogy erélyes kézzel fogott a rendcsináláshoz a színi ügyek körül is.

* **különös színházi érdeklődés.** Temesvárott tegnap *Jókai: Dózsa György* című történeti szomorujátékát adták, mely alkalomból a színház színlüktig megtelt közönséggel. Ennek a rendkívüli érdeklődésnek okát egy ottani lap a következőképen ismerteti: Közönségünk csak azért érdeklődött a darab iránt, mert tudvalevő, hogy a nemessé lett *Dózsa György Temesvártt fejezte be tragikus sorát*. A mi városunk környékén ültették izzó vas-trónra Dózsat a bakók s állítólag fejére tüzes koronát tevénék, kezébe pedig a tüzes jogar került, mi-alatt a költő szavai szerint így kiáltott volna föl a paraszt- király:

— En Dózsa György vagyok!

Francia tiszték párbaja Kinában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 26.

A kínai birodalomban pár hét óta sok európai vér folyt el az idegenek védelmében és „a civilizáció megoltalmazásában.” Franciaország egész hadosztályokat küldött Kinába és ha a francia hadsereg tisztjeitől függött volna, akik a garnisonok téltenségét megunták már, mindannyian kivonultak volna Kinába, mert a háborus évek duplán számítottak és az előmenetel biztos.

A hadügyminiszteriumba százával érkeztek a folyamodványok, de a többséget az elérkezendő kedvezőbb alkalommal kellett a miniszternek megvígasztalnia, mert a katonák kiküldését egyelőre beszüntették.

Csak egy fiatal gyalogos-hadnagygyal tett kivételt a hadügyminiszter. A hadnagy kérelmét egy

becsületbeli ügynek halaszthatatlan befejezésével indokolta. Kinában kívánczolt a kis hadnagy, hogy egy kapitánnyal, ki testi-lelki jóbarátja volt és aki hónapok előtt ment ki Ázsiába, megverekedjék.

A párba oka nagyon is komoly.

A kapitány a hadnagygyal és annak családjával szoros baráti viszonyban állott. Harmincz éves alig volt még a hegyes bajuszu, elegáns kapitány. A hadnagnak pedig nővére volt — egy tizenhatéves, viruló, okos, szép leány. Misem természetesebb, minthogy a sneidig kapitány udvarolt, hévvel, tüzzel a kisasszonynak.

A család a fiatal pár flirtelését minden bizalmatlanság és aggodalom nélkül szemlélte, sőt mármár azt remélte, hogy a flirt házassággal fog végződni.

Es ekkor villámcsapásként egy hír ütött le, mely arról szólt, hogy a kapitány urat Kinába viszik. A hadnagy családja — mitsem sejtve, örvendő üdvözölte a kapitányt, aki Kinából bizonyára diadalmasan és babérokkal gazdagon, mint őrnagy fog vissza térni . . .

Alig utazott el a kapitány, mikor a bájos kis leány könyek között szomorú vallomást tett. Szólt pedig a vallomás édes csókról, ölelésről, csábításról, gyöngeségről — bukásról. A vallomásnak kettős következménye lett; az egyik az enyhébb és szokotabb: a leányt fürdőre vitték . . . foledni.

A másik az tragikus. A fiatal hadnagy, a bájos kis leány bátyja, folyamodványt adott be a hadügyminiszteriumhoz, melyben Kinába való utazására kért engedélyt, hogy a családján esett sérelmet méltóan megtorolhassa. A miniszter megadta az engedélyt és a hadnagy a csábítót Tienccinben meg is találta.

Megérkezése utáni napon már szemben állt az egykori két jó barát egymással karddal kezében. Az éles pengék szikrát hányva csattogtak össze — a párviadal életre, halálra szült. Ritka dolog ilyen esetben, hogy a bűnös elnyeri méltó büntetését, de egyszer a kard nem hibázott.

A párba és csábító sulyos sebesülésével végződött. A kapitányt Japánba szállították, a nangasakii kórházba. Itt viaskodik a bűnös ember hetek óta a halállal. És hogy a dolog regényessége tökéletesebb legyen, a kapitány helyét az ezredben a hadnagygyal töltötték be.

Itt végződik egyelőre a családi tragédia. Hogy a szomorú regénynek utolsó fejezete hogyan fog meg játszódni — ki tudná azt előre megmondani? Nangasakiban egy fess, hegyes bajuszu, nőhódító katona fekszik halálos ágyán és Párishoz közel, egy fürdőhelyen egy fiatal leány „üdül“ a távolba meredő szemekkel nézve a kéklő messzeséget, szerelemről, gyöngeségről, csalódásról álmodozva . . .

Nők menháza Aradon.

— 32,000 koronás alapítvány. —

Arad, október 26.

Aradvárosa a közel jövőben szép czélú humánus intézménnyel lesz gazdagabb. Egy jótékony hagyomány révén oda jut, hogy női menházat állíthat fel. A férfiak részére már régen megalapították a polgári menházat, az elszegényedett asszonyok azonban nem élvezhették egy ilyen intézmény előnyeit.

A női menház nemeslelkű alapítója a napokban Aradon elhunyt Wimmer Erzsébet, ki 32,000 koronát hagyományozott e czélra.

Az aradi polgári jótékony egylet ma tartott ülésén foglalkozott ezzel a hagyománnyal azon réven, hogy a hagyományozó mint az egylet elnökét Sarlot Domokost bizta meg a végrendelet végrehajtójául, így az alap kezelése a polgári jótékony egylet feladatává vált.

Sarlot Domokos főkapitány elnök az ülés elé terjesztette a fenti körülményt s megismertette a végrendelet tartalmát. Ez oda irá-

nyul, hogy a nevezett összeg tőkésítessék és ha kellőleg meguővekedik, elszegényedett, aradi polgárnők befogadására állítandó menház építésére fordítassék. Elnök kérdi, vajjon az egylet elfogadja-e az alap kezelését.

A választmány általánosságban elfogadja ezt, de kimondja, hogy tekintettel az ügy nagy fontosságára, rendkívüli közgyűlés összehívását tartja szükségesnek. A közgyűlés idejét november hó 18-ikán délelőtt 11 órára tűzik ki. Ennek egyedüli tárgya az alapítvány ügye lesz.

Wimmer Erzsébet az alapítványt nem a maga, hanem elhunyt fia, Balkányi Rezső, az aradi ipar- és népbank egykori főpénztárosa nevére tette.

A polgári jótékony egylet ülésén, hol ez a humánus dolog tárgyalásra került, Sarlot Domokos főkapitány elnöklete alatt jelen voltak: Tedeschi Viktor, Magyary Ferencz, Péterffy Antal, Domonkos Lajos, Hamedli Ferencz, Eckstein József, Macsinik János, Kovács Vincze.

SPORT.

+ A turistaestélyeket rendező bizottság ma, szombaton este 6 órakor a Duffner-féle sörösrakokban ülést tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

Szép virág — csúf virág.

(A román-magyar barátkozásról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 26.

Tegnap méltattuk azt az örvendetes eseményt, hogy a kolozsvári románság körében a magyar barátság hívői kiléptek az akció terére és hazafias érzületüknek engedve elhatározták, hogy egyengetni fogják az utat a magyar közönség megnyerésére.

A mozgalom megvalósítására irányuló első lépés szombaton délután történt Kolozsvárott, mikor a november hó 28-án rendezendő oláh bál kérdését s ezzel kapcsolatosan az új kaszinó megalakítását tárgyalták. Igen érdekes, egyuttal pedig felette jellemző, hogy a gyűlésen jelenvolt tulzók közül néhányan azt javasolták, hogy a november 28-iki bálra a magyarok közül senkit se hívjanak meg, azonkívül a táncprogrammba, melyet az utóbbi időkben majdnem mindannyiszor a politikai izgatásnak szintén egyik eszközéül tekintettek, a csárdást ne vegyék fel.

Nagy anakronizmus lett volna, hogy ugyanakkor midőn az eddigi exkluzivitást megtörő új kaszinó létesítésének az eszméjét vetették föl, a november 28-iki bál megtartását a magyarok tendenciózus mellőzésének kimondásával megerősítették volna. Ellenkezőleg, épen az történt, hogy a tulsulyban levő komoly és higgadt elem ezt az indítványt elvetette s az új kaszinó megalakítása elvéül kimondotta, hogy a tulzóktól tartózkodni fog s minden erejével arra törekszik, hogy a magyar közönséggel való barátságos viszony fentartására minél elevebb kapcsolatot létesítsen.

A november 28-iki bálra tehát a kolozsvári magyar előkelőségek számos tagját meg fogják hívni s ezzel a ténynyel meg fog kezdődni az első lépés azoknak az előítéleteknek az eloszlatására, melyek a tulzók magatartása révén az oláh közönség intelligensebb részére is némiképen háramoltak.

Érdekes jelenség az, hogy a vitatkozások hevében, midőn a magyaroknak a

bálra való meghívását tárgyalták, az egyik tag felállott és így szólt:

— „Nem helyeslem azoknak a nézetét, kik ebből a kérdésből is mindenáron politikát akarnak csinálni. Szerintem: Magyarország egy kert, mely tele van ültetve különböző virágokkal s épen azért a kevésbé szép virágot sem szabad nekünk onnan kirekesztenünk.“

Ez a kijelentés másként azt tenné, hogy a novemberi bálon a „kevésbé szép“, vagyis a „csúf“ virágok részére sem szabad az odamenetelt megnehezíteni.

A virágnyelv nagyon is érthető módon oly felfogást fejez ki, melyre nem virágnyelven, hanem magyarul kell a választ megadni.

A válasz pedig az, hogy az az egyik román kaszinói tag és vele együtt mindenki, a kit illet, tudja meg, hogy a mi kertünkben a legszebb virág az, mely vörös, fehér, zöld színben pompázik. Tudja meg, hogy a többi virágnak csak addig van talaja a kertünkben, amíg ezt a virágot fejlődésében, növésében nem gátolja, az életnedvet tőle el nem vonja. És tudja meg végül azt, hogy a kötelesség tudó kertész ki szokta gyomlálni a földből a kártékony virágokat.

Gárdonyi Géza és az adófelügyelő.

— A félmillió illeték története. —

Budapest, október 26.

Most, hogy a piacon kezd feltűnedezni az egyetlen kelendő magyar könyv, a kalendárium, érdekes lesz elmondani azt a vidám történetet, mely pár évvel ezelőtt Gárdonyi Gézával, a kitűnő novalistával megesezt.

Gárdonyi Géza tudvalevőleg afféle enciklopédikus elme: elbeszéléseket és költeményeket ír, szenzációt kelt egy történeti regényével, természettudományi megfigyelései sok szakbeli tudóst megszégyenitenek; gyermekmeséi, tréfás mókái általános népszerűségnek örvendenek a kis emberek világában. Göre Gáborját pedig a legutolsó magyar faluban is szeretik, olvassák és megkaczagják.

Senkise csodálkozhatik hát, hogy Gárdonyi Géza egy szép őszi napon szenzációs könyvvel lepte meg a magyar olvasóközönséget: egy olyan kalendáriumot fundált ki, melyet mindenki kétezer esztendeig használhat. Nem kicsiség, t. olvasó, ha az ember ötven krajczárnyi kiadás után elégedetten így szólhat magában:

— A kalendáriumnak tehát elvettem volna a gondját. Istennek hála, kétezer évig nyugodt lehetek

A naptárt nagyon megbámulták a könyvesboltokban, a publikum szívesen leszurta az ötven krajczárt s Gárdonyi Géza derűlten élvezhette zseniális munkája hatását (ámbar akadt egy-egy szkeptikus elme, aki a könyv lapozgatása közben megvakarta a fejbuját s aggódva így morfondált magában: Hátha előbb halok meg, semmint a kalendárium lejár!) mikor valamelyik reggel egy zöldhajtókás pénzügyőr csöngetett türelmetlenül a lakása ajtaján.

— Kit keres? — kérdezte Gárdonyi Géza barátságosan.

— Gárdonyi Géza íróművész urat — felelte a pénzügyőr.

— Én vagyok. És szabad tudnom, hogy miben lehetek a szolgálatára?

A finansz erre hivatalos idézést adott át a kitűnő írónak. Az idézést az adófelügyelőség írta, szigoruan elrendelvén, hogy Gárdonyi két

nap lefolyása alatt jelenjék meg az adófelügyelő színe előtt.

Az író kissé megdöbbenve nézett a püspök felé (nem lehet tudni, hogy nem akadt-e valami gaz denuncziás?) de a mondott napon pontosan beállított abba a hivatalba, melyet az idézés megjelölt. Rövid másfélórás várakozás után szerencsésen be is jutott a hatalmas ur elé, aki a főváros adóügyeit intézi.

Gárdonyi illedelmesen bemutatkozott, mire az adófelügyelő unott arczsal tekintett föl reugeteg iráscsomói közül.

— Hja, Ön az? — mondta a szigorú ur ásitva. — Azért hívtuk, mert egy kis fizetést kell majd teljesítenie az adóhivatal pénztárában. Ha akarja, át is adom a cédulát...

— Szabad tudnom, hogy micsoda fizetést?

A kalendáriumokról van szó, amiket Uraságod kiadott. Az illeték ugyanis több valamivel annál, mint amit Uraságod már lefizetett...

— Hát mennyit kell még fizetnem? — kérdezi Gárdonyi Géza bosszusan.

Az adófelügyelő föltette a pápaszemét, egy darabig keresgélte az irások között, aztán hangyagul, álmosan így szólott:

— Mindössze 479.760 forintot.

Gárdonyi megdöbbenve kapaszkodott meg az íróasztalba (egy percig azt hitte, hogy az adófelügyelő akut idegrohamot kapott) aztán gépiesen dadogta:

— Hogy méltóztatik ezt érteni?

— A dolog nagyon egyszerű, — felelte az adófelügyelő nyugodtan. Uraságod egy kalendáriumot adott ki, mely a saját bevallása szerint kétezer esztendeig használható. Mint tudja, minden egyes naptár után a kincstár hat krajczárnyi bélyegilletéket szed. Ugy ám, de a naptárilleték csak egy évi használatért van megállapítva; s ha az Uraságod naptárát kétezer évig használják, hát mindegyik évért külön jár a hat krajczár. És minthogy a naptár négyezer példányban jelent meg...

Gárdonyi kísérletet tett, hogy közbevigjon, de az adófelügyelő erélyesen folytatta:

— 4000×6 az összesen 24,000 krajczár, vagyis kétszáz és negyven forint. Szorozza meg ezt a számot kétezerrel s eredményül négy-száznyolcvanezer forintot kap. Minthogy azonban az első évi illetéket szabályszerűen lefizette, a hátralék most már nem több, mint mindössze 479,760 forint...

— És ön azt kívánja, hogy a pénzt még ma délelőtt lefizessem?

Az adófelügyelő jóindulattal intett:

— Ha a fizetés netalán nehezebbre esnék, — mondta nyájasan — megadom önnek a részletfizetési kedvezményt. Fizessen minden hónap elsején 39,000 forintot s akkor egy év alatt az egész kötelezettségének eleget tesz...

Gárdonyi, akiben akkor már felülkerekedett az ő ismert, szelid humora, hálásan meghajolt az adófelügyelő előtt:

— Ha szabad egy szívesseget kérnem, mondjuk, hogy csak 35,000 forintot fizetek havonként. Többre jelenleg igazán nem vagyok képes...

Az adófelügyelő elfogadta az ajánlatot (lám, hogy az ördög nem oly fekete, amilyennek látszik) Gárdonyi pedig nyugodtan távozott. Lefizette-e már az egész illetéket, nem tudom; de tekintve, hogy az írók már IV. Rhamszesz óta rossz fizetők, az is lehet, hogy egy-két részlettel még hátralékban van.

Az esküdtek kisorsolása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 26.

November hónapban az aradi esküdtszéki tárgyalások harmadik ciklusa kezdődik, melyre nézve ma sorsolták ki az esküdteket. A kisorsolási aktus elnöke *Ottrubay* Károly kir. törvényszéki elnök volt, tagjai: *Gallu* József és *Dániel* Lajos dr. kir. törvényszéki bírák, *Popu* Silvius, mint jegyző, továbbá az ügyészség részéről *Meszlényi* Antal dr. kir. alügyész, az ügyvédi kamara képviselőjében *Péterffy* Antal ügyvéd.

A kisorsolt harmincz esküdt névsora a sorsolás sorrendjében a következő:

Fodor Zsigmond mérnök,
Marx Imre hentes,
Pölzl Miksa kávé,
Glück Dezső kereskedő,
Landau Vilmos szatócs,
Tóth Mihály ácsmester,
Angyal Dezső sütőmester,
Czukur László fűrészgáros,
Lamzer János pénztárnok,
Hoffmann Sándor kereskedő,
Tenner József főügynök,
Vass Géza hírlapíró,
May János kereskedő,
Weiszberger Izidor kereskedő,
Czédly Károly dr. ügyvéd,
Fehér Manó dr. ügyvéd (Pécska),
Herzl Bernát gyárigazgató,
Nädler Lajos kereskedő,
Braun Gusztáv vendéglős,
Dénes Jakab dr. ügyvéd (N.-Buttyin.)
Nyári Béla nyug. alkapitány,
Hay József borkereskedő,
Szende Tivadar dr. ügyvéd,
Lancsaries József cipész,
Deimel Lajos kereskedő,
Bartól Sándor háztulajdonos,
Czirák Alajos ruhakészítő,
Ghebeles Lázár dr. ügyvéd (Pécska),
Blaskovits Antal földbirtokos,
Müller Károly ügyvéd.

A pótesküdték névsora ez:

Hack Frigyes ácsmester,
Weisz Dávid kereskedő,
Pless Hermann ecetgyáros,
Dick Samu óras,
Schwarz Simon kereskedő,
Gruber Gyula gazdász,
Kmettyó Lajos kávé,
Kövér Lajos mérnök,
Csepreghy Mihály mérnök,
Rubinstein Mór szállító.

HIREK.

— **A városi pénzkezelés reformja.** Sok panaszzal hangzott el már az Aradvárosánál gyakorlatban lévő pénzkezelési mód, az ugynevezett *skatulya rendszer* ellen. A belügyminiszter, mikor a város legutóbbi zárszámadását helyben hagyta, elrendelte, hogy a *különbéletpénztári alapok* összesítve kezeltesse, s csupán a naplóban tartassanak külön-külön számon. Ezzel az égető reform-ügygyel a *pénzügyi-bizottság* foglalkozott mai ülésén. A tárgyalások folyamán *Révész* Adolf fejtegette az ósdi rendszer tarthatatlanságát s javasolta, hogy a bizottság *mondja ki a skatulya-rendszer megszüntetését*. A pénzügyi bizottság a javaslat értelmében az új kezelés módozatainak megállapítására albizottságot küldött ki, melynek tagjai *Bund* Henrik főszámvevő elnökle alatt: *Révész* Adolf, *Tedeschi* Viktor, *Ottenberg* Tivadar, *Ring* Géza, *Urbányi* Béla főpénztárnok és *Wallfisch* Armin. Az ülésen még megállapították négy aradi pénzintézet részvényeinek forgalmi értékét az árvaszék kérelmére, miután az árvaszéknel a pénzintézetek részvényeiből kauczióként vannak letéve.

— **Az erdélyi püspök czime.** A reformátusok között már évek óta nagy az elégtelenség,

hogy a gyulafehérvári római katolikus püspöknek az erdélyi püspök címét adományozta a király kinevező iratában. A reformátusok azt vitatták, hogy egyedül a református püspöknek van joga erre a címzésre s fölterjesztést intéztek a kultuszminiszterhez, a melyben sérelmük orvoslását kérték. A miniszter a hatóságokhoz körrendeletet is intézett, hogy a gyulafehérvári püspök erdélyi püspök czime jogosult, de hivatalos címéül elismerte az erdélyi róm. kath. püspök címét. A budapesti ev. ref. egyházkerületi közgyűlés jogügyi bizottsága minapi ülésén azt javasolta, hogy tekintve, hogy az 1900. áprilisban tartott egyetemes konvent nemcsak tárgyalta az ügyet, hanem külön feliratot is intézett a miniszterhez: határozza el a kerületi gyűlés, hogy az etárgyban még szükséges lépések megtételére az egyetemes konvent kerestessék meg. Előbb az ügyben tegnap délután 3 órakor a kolozsvári ev. ref. igazgató-tanács *Bánffy* Dezső báró elnökle mellett szintén gyűlést tartott.

— **Viktoria császárné betegsége.** A német császár csak a napokban indult Berlinből ismét körútjára, mert az anyacsászárnő egészségi állapotában olymértü örvendetes javulás állott be, hogy minden aggodalom fölöslegesnek látszott. A mai napon Berlinből vett távirati tudósítás azonban ismét kedvezőtlenül hangzik. A betegség újból veszélyes tünetet mutat, a császárné állapota ma *nagyon rosszra fordult*. A császárt és a császári család távol levő tagjait sürgönyileg értesítették a szomorú fordulatról. A beteg császárné környezete *Rennvert berlini* tanárt hívatta, ki külön vonaton sietett Kronbergbe a nagy beteg ágyához.

— **Váitózás a csanádi klerusban.** A megyés püspök a következő segédlelkészeket disponálta: *Heim* Mihály mezőhegyesi segédlelkészt a gróf *Draskovich* családhoz Szt.-Keresztre (Vasmegeye) nevelőnek, ifj. *Kiss* Jánost *Arad-Szt.-Mártonról* Mezőhegyesre és *Ferenczy* Gyula ujmisést áldozárt *Arad-Szt.-Mártonra* segédlelkészeknek.

— **Automobil Nagyvárad és Debreczen közt.** A Nagyvárad és Debreczen közti automobil közlekedés terve, mint értesülünk, rohamosan halad a megvalósulás felé. Az illetékes körök teljesen tisztába jöttek a vállalat szükségességét illetőleg, meggyőződtek a tervezett automobil közlekedés előnyéről és Debreczenben már erősen folyik a részvények jegyzése. *Bárdi* József dr. budapesti ügyvéd, aki a mozgalomnak egyik főintézője, fáradságot nem kimélve, dicséretes tevékenységet fejt ki a vállalat létesítése körül. Az agilis ügyvéd az utóbbi hetekben külföldön járt, hogy az automobil közlekedésről ott szerzett tapasztalatait az alakuló vállalat körül érvevényesítse. *Bárdi* dr. a jövő hét folyamán új szerkezetű motorral néhány napon keresztül próbamenetet tart Nagyvárad és Debreczen közt.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: A borosjenői állami elemi népiskola tantestülete fájdalmas szívvel jelenti, a kartársaknak és minden tisztelőinek és jobáraitának, szeretett igazgatójának *Csabai* Samu áll. elemi iskolai igazgatónak a budapesti klinikán f. hó 24-én délelőtt történt gyászos elhunytát. Maradjon emléke közöttünk! *Borosjenő*, 1900. évi október hó 24-én. *A borosjenői áll. iskola tantestülete.*

— **A jövő esztendei hadgyakorlatok.** A jövő évi hadgyakorlatokat, mint jó helyről értesülünk, 1901. szeptember 9-től 15-ig fogják megtartani *Pécs-Mohács-Villány* környékén. Báró *Beck* vezérkari főnök tábornagy *Kolozsváry* ezredes és *Scotti* őrnagy kíséretében bejárta a hadgyakorlatok színhelyét és tanulmányozta a terepet. A beszállásolás, élelmezés elmunkálata már megkezdődtek. A hadgyakorlatban részt fognak venni az *aradi* ezredek is.

A haditerv értelmében két sereg fog egymással küzdeni. Az egyiket a (keletit) képezi a 4. hadtest (Budapest) a 31. és 32. gyalogsági és 40. honvéhdadosztálylyal, a 7. hadtest

17. és 34. gyalogsági és a 23. honvédhadosztályal, ezenkívül lesz egy kombinált hadosztály, melybe a 42. honvéd-divíziót is belevonják. A nyugati sereget a 3. (gráci) és a 13. (ágrábi) hadtestek fogják alkotni. Az elsőben lesz a 6. és 28. gyalogsági és a 22. landwehrradosztály; a 13. hadtestbe beosztják a 7. és 6. gyalogsági, továbbá a 42. sz. honvédhadosztályt. A mennyiben lehetséges, a dunai hadhad is részt vesz a hadgyakorlatokban, de mindenestre végezni fogja a legénység szállítását. Érdekes, hogy ez az első eset, melyben különböző vezényleti nyelvű hadosztályok kerülnek össze hadgyakorlatra. A közös hadsegébeliek németül, a honvédek magyarul, a horvát-szlavon honvédség pedig horvátul fogja kapni parancsait.

— **A reklám.** A képviselőház folyosóján bevezette ma el *Besseney* Ferencz az alábbi anekdotát, melynek ő szem- és fültanuja volt tegnap a Muzeum-köruton.

Két hirdetési ügynök találkozik. Kérdi egyik a másiktól:

— Milyen vallásu maga?

— Zsidó.

— Zsidó? Miért nem mondja, hogy Mózes-vallásu?

A kérdezett vállat von, s egykedvűen mondja:

— Csak nem bolondultam meg Mózesnek reklámot csinálni...

— **Uj háziuj.** Ezen czimen megirtuk már, hogy a *Sonenfeld* Károly aradi ügyvéd tulajdonát képező házát, a törvénytörésnél ezelőtt két héttel megtartott árverésen dr. *Nemess* Zsigmond ügyvéd, mint legtöbbet ajánló 64 ezer koronáért megvette. Az utóajánlatra a mai napon járt le a határidő, még pedig nem eredménytelenül. Az új ajánlattevő *Szele* József né *Fischer* M. aradi lakos, aki 6400 koronával többet ígért a házért. Eszerint az új háziur szemelyében ugyilatsziki változás áll be.

— **A megcsalt kincstár.** Ezen a czimen néhány fővárosi lap ma hosszabb közleményt tett közzé. A budapesti rendőrség, mint tudósítónk telegrafálta az ügyben ma a következő nyilatkozatot adta ki:

A mai reggeli lapok a dohányjövődék kárára elkövetett csalásról hoznak közleményeket. Ezekre a közleményekre vonatkozólag kijelentjük, hogy a közölt adatok önkényes feltevéseken alapulnak s a valóságtól távol állanak. *Allamrendőrség.*

— **Egy huszárezred százéves jubileuma.** Ma ülte a 12. huszárezred, mely *Albert Ede* walesi herceg nevével viseli százéves fennállásának ünnepét. Az 1800-ik évben kitört lázadás alkalmával alakították ez ezredet, a francziák betörésének ellensúlyozása céljából. Az ezred alapítását a híres *Hertelendy* Gábor eszközölte. A hűség és ragaszkodás jeléül az ezredet II. Ferenc királynak bocsátották rendelkezésre. II. Ferenc e fölajánlást elfogadta és *József* főherceget, Magyarország nádorát és lovassági tábornokot nevezte ki ezredtulajdonosnak, azzal a megjegyzéssel, hogy az ezred a nádor-husár nevet viselje. 1800. október 26-án teljesen fel volt szerelve az ezred *hatvankilencz útközben* és harcban vett részt 55 tiszt és 791 közhuszár vezette el életét az ezred megalapítása óta. A legnagyobb veszteséget a „tizenkettes huszárok” azon a helyen szenvedték, a hol napokban helyezték el egy emlékkövet — *Lipcsében.* Az emlékezetes harcban, mely 1813. augusztus 18-án volt, 138 huszár vesztette életét. Az ezrednek, melynek parancsnoka jelenleg *Belnay* János ezredes, *Lemberghen* van székhelye.

— **Ugron visszavonulása.** Vannak urak a fővárosban, kik azt hiszik, hogy a nyilvánosságának nincs egyéb dolga, mint azzal foglalkozni, vajjon visszalép-e Ugron a politikától, vagy nem. Egyszer azt a hirt korportálják, hogy Ugron megy, máskor meg azt, hogy marad. Tegnap megtették Ugront csöndes erdélyi magányába visszavonuló remetének, ma pedig már jajveszékelve telegrafálják meg a lapoknak, hogy ments isten. Ugron még akkor se

halna meg, ha bo'ttal ütnék agyon. Az Ugronpárt ma megczáfolja hivatalosan, mintha vezére lemondana a politikáról. A hivatalos jelentés elismeri, hogy Ugron többször kifejezte visszavonulási szándékát, de a párt tagjainak sikerült őt maradásra bírni. A tegnap elterjedt hirt *Polónyi* Géza terjesztette.

Igy áll ezidő szerint Ugron ügye. Amit egyik párthive tegnap világgá kürtölt, azt ma igyekszik visszazivni a többi. Hát alapjában véve olyan nagy esemény az, ha lejárt politikuskok visszatérnek az ekeszarvához?

— **Elgázolta a vonat.** Borzalmas szerencsétlenség történt tegnapelőtt éjjel a szentes-vásárhelyi vonalon, Szentes és Szegvár állomások közt a Sápalmnál. Az egyik vonat a szó szoros értelmében összezuzott egy embert, kinek borzasztóan összeroncsolt holttestét arra haladó fuvarosok úgy találták reggel vérbefagyva a sinek mentén. *Vig* Ferencz szegvári lakos az elgázolt ember. Nem tudni miképpen került a vonat utjába, mert a mozdonyvezető nem vette észre, hogy ember állna a gőzgép utját szinte elképzelhetetlen, hogy *Vig*, ha egyébként józan állapotban volt, nem hallotta a közeledő vonat dübörgését és nem látta volna a gép homlokzatán lévő lámpás messze áradó fényét. A vonatvezető és a gépész alig észlelheték a zökkenést, melyet egy ember elgázolásával a vonat szenvedett, különben bizonyosan megálltak volna. Az esetről másnap értesítették a szentesi járásbírószágot, honnan *Szeless* György albiró rögtön a helyszínre szállt ki. Akkorra azonban egy arra elhaladt fuvaros már felvette kocsijára a hullát és beszállította Szegvárra, ahol *Szeles* albiró jelenlétében agnoszkálták és orvosrendőrileg felbonczolták. A szerencsétlen véget ért ember testét szörnyű módon összeroncsolta a vonat. Koponyáját, fél arcját teljesen levágta, mellkasát, karját, alsó lábszárát és lábfejét összezuzta a felismerhetlenségig. A vizsgálat folyik abban az irányban, véletlen baleset áldozata, vagy talán öngyilkos-e a szerencsétlen. Sőt nem lehetetlen, hogy büntény történt, mert bizonyosan tudják, hogy *Vignél* 200 frt és egy munkáskönyv volt, mikor hazulról távozott és sem a pénzt, sem a könyvet nem találták meg nála.

— **A repülőgép feltalálója.** Kalandos hír érkezik *Szegedről.* Egy magyar ember állítólag megoldotta a kor legnagyobb problémáját. *Zeppelin* Friedrichshafenben száll föl napról-napra, kormányozható léghajójával s kutatja azt az esetleg csak egy kis csavart, mely még hiányzik, hogy műve használható legyen; *Szegedről* pedig olyan híradás érkezik, hogy *Kális* Manó budapesti ember, ki tizenöt esztendeig dolgozott a repülőgép tökéletesítésén, olyan gépet szerkesztett, mely tisztán mechanikai uton hajtva, felröpül a levegőbe. *Kális* a napokban mutatta be a gépet Budapesten egy, előkelő szakférfiakból álló társaságnak, kik ámulattal hallgatták a feltaláló elméleti magyarázatait, melyeket kísérletileg is bebizonyított. *Kális* gépének előnye annak egyszerűségében rejlik. Míg elődei mind igen komplikált szerkezeteket terveztek óriási költséggel és fáradsággal, addig ő legegyszerűbb eszközökkel érte el célját. Gépének hajtóműve egy kettős rendszerű propeller, melynek forgásba hozatala által a gép függőlegesen felröpül és ily mozgásban marad, míg a hajtó erő ki nem fogy. Az erő kisebbedésekor a gép lassan és egyenletesen száll alá ütdés nélkül helyére. A szárnyrendszer tetszőleges irányban elmozdítható és meg is rögzíthető, úgy, hogy a gép bármely ferde vagy vízszintes irányban repülhet és repülése közben iránya ismét függőlegessé változtatható. A főkülönbség az eddigi kísérletek és *Kális* kísérletei között ép abban rejlik, hogy a míg mások, így *Zeppelin* is, a gépet balonnal emelik fel és csak a mikor a gáz segítségével magasba jutott, akkor hozzák működésbe a szárnyakat ideig-óráig repülve, addig *Kális* tisztán mechanikai uton hajtja gépét, a

súlyos testet pedig a szárnyak forgása által megindított légáramlat emeli fel és viszi tovább. Igy nincs kitéve az időjárás viszontagságainak, mint a ballon. Érdekes, hogy e világra szóló találmány más nevezetes alkalmazásra is talál. Bebizonyult ugyanis, hogy *Kális* propellerrendszere a legújabb és legjobb hajócsavarokat úgy erőfelfejtés, czélszerű alkalmazhatóság, mint pedig olcsóság által messze felülmúlja. Legelső hajógyárunk már meg is tette kísérleteit, melyek a legvérmesebb reményeket is felülmúlták. *Kális* repülőgépe és hajócsavarrendszere már megnyerte a világszabadalmat. Jelenleg az eddiginél is nagyobb szabásu gép van épülőben s a mint az elkészül, a feltaláló a nyilvánosság előtt is bemutatja repülőgépét. A párisi aero-klub 100.000 frank tiszteletdíjat tűzött ki annak a feltalálónak, ki a klub által megjelölt öt kilométer utat oda és vissza megteszi egy fél óra alatt. A mint elkészül *Kális* gépe, pályázni fog ezért a díjért.

— **Az elmeorvosok orsz. értekezlete.** Az elmeorvosok e hó 28-án és 29-én tartják országos értekezletüket Budapesten az orvosegyesület helyiségében. Miután igen sok kérdés-ködéskérés érkezik a végrehajtó bizottsághoz e tekintetben, hogy vendégek is megjelenhetnek-e az üléseken, a bizottság tudatja az érdeklődőkkel, hogy ugy a tudományos üléseken, mint a lakomán vendégeket szívesen látnak.

— **Párbajozó huszártisztek.** Debreczenből sürgönyzik, hogy *Lindenmayer* Ferencz és *Nedeczky* Ferencz huszárkapitányok súlyos feltételek mellett párbajt vívtak. A feltételek szerint előbb pisztolypárbajt kellett vívniok háromszori golyóváltással, ennek eredménytelensége esetén pedig kardpárbajt lovassági karddal végkimerülésig. A pisztolyok egyikben sem tettek kárt, a kardpárbajban azonban *Nedeczky* kapitány súlyosan megsebesült.

— **Havazás a Felvidéken.** Igen korán köszöntött be az idén nálunk a tél. *Lipótmegye* egyes vidékein még javában folyik a burgonyasás és máris beállott az állandó havazás. Az elmúlt héten még csak a hegyeket takarta a hó, tegnap éjjel már a völgyeket is vastag hólepel borította be. Folyton és sűrűn havazik, emellett igen erős a hideg. A vasuti közlekedés még nem akadt meg, de ha így tart, egy-két nap múlva az is bekövetkezik. A hókéket a központból máris szétküldték a veszedelmes helyekre.

— **Kriványt lefőzték.** A *First National Bank*-ban, mely Newyork legelső bankháza óriási sikkasztásnak jöttek a nyomára a közelmúlt napokban. A bank pénztárosa *Alvord* C. volt a sikkasztó, aki mielőtt még fölfedezték volna a lopást, megszökött. Az esetről a következőket jelentik: *Alvord* könyveiből kitűnik, hogy 700.000 dollárt sikkasztott el. *Alvord* husz esztendeig volt a bank szolgálatában. Az intézet alaptőkéje az 50 millio dollárt is meghaladja. Az igazgatóság kijelenti, hogy a sikkasztást *Alvord* rég ideje üzi, és csak azért nem derült ki a dolog, mert módfelett ügyesen tudta leplezni hűtlenségét. A sikkasztott 700.000 dollárt a tartalékalapból fedezik.

— **Hunyadmegye a szászok ellen.** *Dévaról* telegrafálják, hogy Hunyadmegye mai közgyűlése elhatározta, hogy *Szászváros* képviselőtestületének határozata ellenében, mely a városnak ősi magyar neve helyett *Broos* nevet kíván adni, fölír a kormányhoz.

— **Letartóztatott lélekkufárok.** Feltűnést keltett ma Bécsben, hogy a rendőrség *Kolben* Henrik magánzót és nejét letartóztatta. A letartóztatás oka szomorú fényt vet arra demoralizációra, mely a császárváros előkelőbb köreit megmetyeljezte. *Kolben* Henrik, ki származására nézve magyar, Bécsben, mint magánzó, igen jó módban élt, összeköttetései folytán a legelőkelőbb körökben szívesen látott ember volt és házában igen hangzatos nevet hordozó urasá-

gok fordultak meg, akik sűrűn keresték fel Kolbenék barátságos szalonját. Csakhamar kitudódott azonban, hogy az a fényes szalon tulajdonképpen a legaljasabb bünbarlang és hogy a szalon vendégei közönséges kéjvadászok. A titokban folytatott vizsgálat és nyomozás kiderítette, hogy jómódu családok könnyelmű leányait csábították magukhoz és lelketlen gazoknak karjaiba dobták jó pénzért. A kompromittáltak között számos előkelő állású egyén van.

— **Tanítógyűlés hírlapi támadás miatt.** A múlt héten történt, hogy *Kozma Andor*, az ismert író kis fiát az elemi iskolában megpofozta a tanító. A gyerek apja vasárnap, egy napilapba írt verses tárczájában fölhozta a dolgot ilyenképpen:

Bár pofozza a szegénykét
A rossz máju *tanbetyár*,
Irigylem a kis diákok,
Ki most elemibe jár.

Erre a négy sorra egy negyvensoros versben vastag gorombaságokkal vágott vissza hét-főn egy estilapban egy fővárosi tanító. Az esethez azóta többen hozzászóltak, a magyarországi tanítók országos bizottságának igazgató tanácsa pedig november 2-án délelőtti kilencz órakerület tartott ebben a dologban a Ferencz József tanítók házában dísztermében. Az ülésen, melyet Lakits Vendel elnök hívott össze, folyó ügyeket is tárgyalnak, de főleg ezzel az esettel fognak foglalkozni. A dologban különben ma, ugyanabban az estilapban, a melyben a tanítók verse megjelent, nyilatkozik *Kozma Andor* s a többi közt ezt mondja:

A dolog nem úgy áll, hogy egy tanító egy gyermeket ütött meg, a ki véletlenül az én fiam volt. Az igazság az, hogy egy tanító egy tömeges gyermekverés alkalmából véletlenül vágta pofton az én fiamat is. Miért? Mert nem tudta, hogy az én fiam. Miután ez eléggé kiderült a vallatásnál, nem a fiam esete — melyet igazgató ur egyetlen kivételül igyekszik fölmenteni, — az oka, hogy én az iskolai durvaság ellen fölléptem. Az iskolákban előforduló pofozások és bántalmazások dolgára azonban valósággal ez eset óta figyelek. Nos hát, tudja meg az igazgató ur, hogy az én fiammal igen kedvesen és jól bántanak, de általában a pofozás és verés az elemi iskolákból teljesen kiirtva máig sincs. Kizárólag ezért tartottam szükségesnek — és nem a fiamért — ezt a kínos ügyet megbolygatni.

A „B. H.” jelentése szerint a fővárosi tanárok és tanítók október 27-én, szombaton este hét órakerület tartanak, a melyen szintén ezzel az esettel fognak foglalkozni.

— **Öngyilkos főszolgabíró.** *Budapestről* jelentti tudósítónk, hogy *Trencsén* megye *illavai* kerületének főszolgabírójára *Viktoriesz György* ma éjjel *Illaván* föbe lőtte magát. Az öngyilkosság oka ismeretlen. *Viktoriesz* előkelő *Trencsén* megyei szülöktől származik. Negyvenegy éves volt és nőtlen.

— **Osztrák burvezér.** *Meránból* telegrafálják, hogy Délafrikából az utóbbi napokban ismét érkezett hír *Goldegg* Antaltól, akit a burok vezérükké léptettek elő. A kinevezésről szóló okiratot *Reitz* államtitkár adta ki és *Botha* Lajos fővezér erősítette meg.

— **A Konti József hatosa.** Mostanában, hogy a nagyvárosi színházat megnyitották, sok érdekes emléket elevenítettek föl az újságok Szent László városa száz éves színészetének multjából. A fővárosi színházak sok jeles művésze megfordult valaha a híres fabódé színpadján, a melyben hajdan a színelőadásokat tartották s a melyből most koporsó-raktárt csinált egy élelmes vállalkozó. *Konti József* a Népszínház karmestere is elbeszélte most egy társaságban nagyvárosi működésének egy reminiscenciáját:

— Kezdő karmester voltam akkor, mondtotta a jeles karmester, a mikor első operettet dirigáltam a városi fabódében. Ki emlékszik ma a kis vidéki karmester operettjére! Pedig mondhatom: sikerült egy munka volt.

Sok tapsot, koszorút kaptam a premiéren, örültem is neki nagyon. Előadás után a Rózsabokorban tartottunk nagy áldomást. Hej, gyerekek, de szép estét töltöttem én a Rózsabokorban, a mit most olyan kegyetlenül elpusztítottak! Hanem hát az igazi mulató nem bir egész éjszaka egy kocsmában maradni, ezt én, mint szakértő, jól tudom. Éjfél felé mi is fölkerelkedtünk s kimentünk a László-térre, hogy egy másik mulató helyet keressünk föl. A mikor ott kocsira akartunk ülni, én kiejtettem a zsebemből valamit.

— Megálljunk! kiállítottam föl. Elejtettem egy hatost! Gyujtsatok gyujtót megkeresem!

Mert akkor is olyan takarékos ember voltam, akár csak most.

— Keresd a vadmacskát! kiállítottak rám a czimborák, azzal betuszkoltak a kocsiba s robogtunk a mulatság új állomása felé. Sok állomást bajártunk ezen a vidám éjszakán, a mig virradóra ismét ott állottam a László-téren mondanom sem kell, hogy teljesen józanon és éhesen...

— Reggelizni kellene, gondoltam magamban. De miből? Az éjjel az utolsó krajczárt is kimuzsikálta a zsebemből a cigány...

Akkor ötlött az agyamba a mentő gondolat. Mert nekem, ha kell, mindig van egy jó gondolatom, nemcsak a muzsikában, de az életben is. Odamentem arra a helyre, a hol az éjfélikor a hatost elejtettem. S ime: a hűséges pénzdarab ott csillogott a kövezeten, mintha csak a gazdájára várt volna! S megmentett engem attól, hogy aznap reggeli nélkül feküdjem le!...

Ez az én legkedvesebb nagyvárosi emlékem. Ha valami emléket állítanak Nagyváradon a fabódé egykori karmesterének: állítsák oda, a hol én a hatosomat megtaláltam!...

— **Fölmentett gyilkos.** *Sófiából* jelentik, hogy ott nagy feltűnést keltett a törvényszék mai esküdtbíróági tárgyalása. Egy gyilkost, aki tettét töredelmesen bevallotta — az esküdtek fölmentették. A vádlottak padján *Schumanoff* maczedon tanár ült, akit azzal vádoltak, hogy *Katscheff* Mita *zaribrodí* kereskedőt a vonaton, az utasok szemeláttára meggyilkolta. A vádlott bevallotta tettét és kijelentette, hogy *Katscheff* csak azért gyilkolta meg, mivel az a bolgár törekvések ellensége volt. Az esküdtek erre fölmentették.

— **Megfulladt vasuti munkások.** A szeged-allyói vasuti hid építésénél ma már negyedszer történik szerencsétlenség. A hid alépitményénél foglalkozó munkások közül kettő, *Laszik* Imre és *Börösök* Gábor, a légszivattyuk elromlása következtében, megfulladt. Tizenhat munkás súlyosan megbetegedett.

— **Vonatkisiklás.** Budapest közelében ismét vasuti szerencsétlenség történt, mely a vasutnak tetemss kárt okozott. *Keresztur* állomáson egy tehervonat kisiklott, minek következtében nyolcz teherkocsi porrá zúzódott. A kocsi földre szállítandó szárnyasokkal voltak megpakva, melyek ott pusztultak el. Csak különös véletlennek köszönhető, hogy ember életben kár nem esett. A vizsgálatot nyomban megindították.

— **A szénsav áldozatai.** Zsebelyen *Dendu* Mátyás gazdag földbirtokos és szőlőtulajdonos ma feleségével együtt lement a pinczébe, mely a forrásban levő musttól, fojtó gázzal volt tele. *Mindketten megfulladtak.*

— **Szerencsétlenség a budapesti pályaudvaron.** Ma reggel nyolcz óra tájban a *Szolnok* felé induló vonat rendezték a központi pályaudvarnál és ott segédkezett *Mészáros* Sándor szolnoki illetőségű fékező is. Munka közben leest a mozgó kocsirol és a kerekek alá került. A szerencsétlen embernek mindkét lábát eltörte a kocsierek és a megjelent mentők vitték a súlyosan sebesült fékezőt a Rókusba, ahol azonnal ápolás alá vették.

— **Halálosvégü baleset.** *Tanusz* József kőműves, aki tegnap délután Budapesten a Sán-

dor-utca 17. sz. a. levő ház világító udvarán a vakolatot javitgatta, leesett a függő hid. A szerencsétlen embert bevitték a Rókusba házba, ahol ma reggel meghalt anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. Holttestét bevitték a bonczoló-intézetbe.

— **A Kossuth-asztaltársaság alapítványa.** *aradi* Kossuth-asztaltársaság *Nagy* Kálmán néke nevére 210 koronás alapítványt tett, melynek kamatai Kálmán napján, minden év október 13-án adják ki a polgári iskola legjobb tanulójának, vallás és nemzetiségi különbség nélkül.

— **T. üzletfeleink szives tudomására hozza,** hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő utca (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdunkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— A test erősítésére és a munkaerő emelésére szükséges, hogy a tápláléknak bizonyos mennyisége fölvetessék, a mi az egészségeseknél eledelkülönböző alakjában eszközöltetik. Mások áll azonban a dolog, ha emésztési zavarokról gyöngye gyomorrol van szó. Ez esetben különösen ügyelni kell arra, hogy az eledel lehetőleg könnyű alakban nyujtassék, elkerülendő a gyomor túlterhelést. Oly tápanyagot birunk a husból készült *Salmatose*-ban, mely csakis a hus tápláló anyagait tartalmazza.**

A kereskedelmi kamarából.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 26.

A nyári szünetek utáni első ülését tartott pénteken délután az aradi kereskedelmi és ipar kamara *Kristyóry* János elnöke alatt, aki az ülés megnyitási formáságai után bejelentette, hogy a kereskedelemügyi miniszter f. évi november hó 15. és 17-ike közt a kamara meghívása folytán meglátogatja Aradot s egy napot tölt itt, hogy a kereskedelem és az ipar tényezőivel s a közgazdasági állapotokkal megismerkedjék. A teljes ülés helyesléssel fogadta a bejelentést s megbizta az elnökséget, hogy a miniszter fogadtatásával járó intézkedéseket megtegye.

Bemutatta aztán elnök *Nagy* Ferencz dr. kereskedelmi államtitkár levelét, melyben köszönetet mond a kamara üdvözléért, majd megemlékezett *Neumann Ede* levelező tag elhunytáról, meleg szavakat szentelve a boldogult emlékének.

Azután elnök megemlékezett *Budapest székesfőváros* törvényhatósági bizottságának arról a legutóbbi napokban hozott határozatáról, melylyel állást foglalt az önálló vámterület életbeléptetése mellett. Indítványozza, hogy a kamara üdvözlje a fővárost ezért a határozatáért, mely alkalmas arra, hogy a hazai közvéleménynek irányt, közgazdasági vezéreinknek s a kormánynak pedig támogatást adjon a hazai ipar s egyáltalán a közgazdasági helyzet felvirágoztatására irányuló törekvéseikhez.

Majd *Marschall* Lajos dr. titkár tett jelentést a nyári szünet alatt a kereskedelmi miniszteriumban tartott titkári értekezletekről, melyek tárgyát az ipari törvénykönyv megalkotása, a kamarai választási reform és a kamarai illeték-szedés ügyének reformja képezte.

A biztosításiügyi törvényjavaslat tervezetét képezte a napirend első érdemleges tárgyát, melyet a közös bizottság behatóan készített elő. Örömmel üdvözlö a javaslat alapvető intézkedéseit: az állami biztosító hivatal felállítását s a biztosító társaságok díjtartalékainak az állampénztárba és állami értékekbe helyezését, de sok módosítást hoz javaslatba a részleteknél a meghallgatott szakértők (*Lendvai* Sándor és *Tenner* József) véleményeinek figyelembe vételével.

Ezen kérdés fölött hosszú vita folyt, melyben *Lendvai* Sándor, *Révész* Nándor, *Marschall* Lajos dr., *Bing* Vilmos és *Heinrich* Sándor vettek részt. A vita az ügynöki paragrafus fölött folyt, de a teljes ülés ezt a szakaszt helyesnek találta és ahhoz hozzájárult.

Miután a kereskedelmi miniszter f. hó 29-ére ankétet hívott össze a tisztességtelen versenyről készített törvénytervezet tárgyalás-

czéljából, a kamara most újból letárgyalta ezt a tervezetet, hogy kiküldöttjének utasításokat adhasson. Ellentétben a budapesti kereskedők által megindított mozgalommal, az aradi kamara azt az álláspontot foglalta el újból, hogy a javaslattól a vidéki ipar és kereskedelem érdekében üdvös natást vár. A részleteknél több módosítást hoz a kamara javaslatba.

Ezután a miniszternek az autonóm vártarifa ügyében kelt leirata tárgyalatott. Az előnők konstatálta, kétszázaléknál több kérdőívet bocsájtott ki még az év elején, de csak 2—3 hézagos jelentés folyt be, melyek nem alkalmasak arra, hogy az egyes vámtételek tekintetében adandó szakvélemény támpontjául szolgáljanak. Így a kamara csak általánosságban szövegezte meg véleményét. E vélemény mindekelelt kimondja, hogy a kamara meggyőződése szerint csakis az Ausztriától elkülönített vámterületen lehetne gazdasági érdekeinket megvédeni. Mindazáltal, miután a vámközösség fenntartani céloztatik, az adott alapon a kamara a szerződéses vámpolitika követését kívánja a külfölddel és olyan vámtételeket tart megállapítandóknak, melyek a mezőgazdaságot védik, de nem túlságosan iparvédelmi természetűek, mert minden fokozott iparvédelem csak Ausztriának esnék a javára, ellenben ki-
nos visszahatást gyakorolhatna a mezőgazdasági termelésre.

Az elhalt Neuman Ede helyére a fogyasztási adószaktanácsba ifj. Neuman Adolf kamarai beltárgot választotta a kamara, mely azután hozzájárult Békésvármegye azon határozatához, hogy e megye területén a házaló kereskedés eltiltassék.

Most egy csomó vásári és betivásári ügy következett volna, de ezeken a teljes ülés somnán verte el a port. Miután az iparosság két évtizedes kivánságának megfelelően, Hegedüs Sándor miniszter épen most szeptember elején országos statisztikai felvételt rendelt el, hogy annak alapján hozzá foghasson az országos és a betivásárok ügyének a rendezéséhez — és ezen felvétel felülvizsgálatába minden törvényhatóságnál a kamara kiküldöttjei is befolyának — a teljes ülés kimondta, hogy addig országos és betivásári ügyben érdemleges véleményt nem ad, a míg a kormány vásárugyrendezési programja megállapítás nem lesz, mert meg-
hogy még a már engedélyezett országos és betivásárok egy részét is megfogják szüntetni s új engedélyezéseknek semmi értelme nincs addig, míg a kérdés elvi oldala eldöntve nem lesz.

Makó megint két fontos ügygyel foglalkoztatta a kamarát. Egyik a kéményseprők kérdése, másik a fatelepek megrendszabályozása volt. Az első ügyben, mely hosszas huzavona, sok fellebbezés után került a kamara elé, a teljes ülés azt mondta ki, hogy Makó város képviselőtestületének a határozatát kell jóváhagyni a felebbezés elutasításával, mert ma az egyik kéményseprő nem élhet meg, mert az nem szabad, hogy a városi középületek kivéssenek egy kéményseprő kerületéből és a másiknak adassanak bérbe. — A másik ügyben a kamara kimondotta, hogy azon a módon, a hogy Makó város tűzbiztonsági szempont czime alatt az ottani fatelepeket megrendszabályozni akarja, agyon rendszabályozná a makói fakereskedelmet. Ez az ügy egy ötkilós aktacsomó volt, 1870. óta folyik a harc város és fakereskedők közt s a kamara úgy igyekszik annak végét vetni, hogy eléje áll a tulbuzgalomnak, de szem előtt tartja a tűzbiztonságot is. Az aradi szabályrendeletet ajánlja követendőül, de a czélon tul lövő makóvárosi határozatok példáját és hatályon kívül helyezését véleményezte.

Elfogadta a teljes ülés *Eles* Ármín alelnök kértrendbeli indítványát, melyek egyike azt célozza, hogy az aradi másodosztályú vámhivatal első osztályúvá alakíttassék, — második pedig a vasuti és postai szőlőszállítás körüli bajok orvoslását sürgeti.

Néhány kisebb jelentőségű ügy elintézésével véget ért az ülés.

NAPIREND.

Október 27. Szombat. Róm. kath. naptár: Szabina. — Protestáns naptár: Szabina. — Izraelita naptár: Sabbat, Noah. — Görög-keleti naptár (október 14.): Paraszkve. — A nap kél 6 óra 22 perczkor, nyugszik 4 óra 33 perczkor. A hold kél 10 óra 3 perczkor, nyugszik 7 óra 1 perczkor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 762.6 milliméter, délután 2 órakor 760.0 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor $9^{\circ} + 4.1$, délután 2 órakor $9^{\circ} + 10.3$. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor DK. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor többnyire derült, délután 2 órakor többnyire borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvös, szeles, helyenként csapadék.

Szabadságharozli emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsönykönyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Erekléy-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Október 28. Az aradi korsolyázó-egyesület közgyűlése délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ órakor (Kaszinó.)

November 3. A Kölcsöny-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvasó-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Városház.)

November 8. Arad megye évnegyed közgyűlése délelőtt 9 órakor.

November 10. Az aradhegyvidéki turista-egyesület társas estélye 9 órakor (Vass étterem.) — A Kölcsöny-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvasó-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Városház.)

November 12. Körörvosválasztás M. Radnán.

November 17. A Kölcsöny-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvasó-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Városház.)

November 24. A Kölcsöny-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvasó-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Városház.)

December 1. A Kölcsöny-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvasó-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Városház.)

December 8. A Kölcsöny-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvasó-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Városház.)

Értesítés!

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy **30,000** kötetből álló

kölcsönykönyvtáramnak

ujjonnan összeállított és egy betűrendbe szedett teljes

magyar jegyzéke

megjelent.

E jegyzék magában foglalja az utóbbi hónapok minden újdonságát és ama több ezerre menő pótlásokat, a melyekkel kölcsönykönyvtáramat utóbb kiegészítettem. *Felkérem tehát a könyvtár összes t. bérletit, hogy régi jegyzéküket hozzámujtatni sziveskedjenek, melynek ellenében az új, teljes magyar jegyzéket mindenki*

dijmentesen átveheti.

Az új, sok ezer újdonsággal bővített német jegyzék néhány hét mulva fog megjelenni, s azzal szintén szivesen fogok bárkinek díjmentesen szolgálni. **Havi kölcsöndíj 1 kor. 20 fillér,** vagy kötetenként fizetve 8 fillér. *A könyvek újak és tiszták.* Vidéki bérletk is a legfigyelme-
sebb kiszolgálásban részesülnek. — Jegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedése.

ARADON, Atzél Péter-utca 1. sz. (az udvarban.)

Ugyane czég

Andrássy-tér 20. szám alatti

könyvkereskedése

méltányos árban vásárol minden nyelvű használt könyveket, folyóiratokat és egész könyvtá-
rakat, továbbá bármilyen átjátszott zongora-hegedű és czimbalom kottákat.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 26.

Serényen folynak a mezei munkák mindenfelé. A gazdaközönség megragadja a jó alkalmat és igyekezik gabonáját idejében elvetni, hogy új reménnyel nézzen a jövő elé. Ezért a hozatal is kicsiny volt.

Az üzletben különben is alig van élet, csak a napi fogyasztók keresik a gabonát, melyért azonban a napi árnál többet nem fizetnek.

A mai behozatal mintegy 2500—3000 métermázsa buza és 7—900 métermázsa tengeri volt a behozatal.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, *korona* értékben:

1-ső minőségű buza 6.70—6.80.

Közép minőségű buza 6.30—6.50.

Uj tengeri 3.80—3.90.

Rozs névleges jegyzés 5.80—5.90.

Arpa névleges jegyzés 5.30—5.40.

Zab névleges jegyzés 4.50—4.60.

Az irányzat változatlan.

Vásári jelentés.

— Aradon, 1900. okt. 26-án tartott heti állatvásárról. —

A mai állatvásárra felhajtott 160 drb szarvasmarha csak közepes minőségű volt s mégis magas áron kelt el. 280 drb lovat vezettek a vásárra, melyből a jobb minőségű lovak hamar vevőkre találtak.

A jó husban levő juhok igen keresettek voltak.

A halpiacon nagy élénkség uralkodott. Sertésvásár az uralgó sertésvész miatt nem tartatott.

Arak a következők:

Szarvasmarha vásár: Szarvasmarha levágásra elsőrendű párja — koronáig. — Szarvasmarha levágásra másodrendű párja 320—530 koronáig. — Szarvasmarha hizlalási célra — koronáig. Igásókör párja 480—560 koronáig. Fejőstehén kis borjas 180—290 koronáig. Szoposborju levágásra darabja 32—44 koronáig. — Rugottborju drbja 56—98 koronáig. Juh párja 20—24 koronáig. — Bárány párja — korona — fillérig. Tehén levágásra — koronáig.

Lóvásár: Remondaló darabja — korona. Hintósló párja — koronáig. — Igásló elsőrendű párja 320—500 koronáig. Igásló másodrendű párja 170—250 koronáig. Parasztló párja 160—180 koronáig. — Rossz ló (levágásra) párja — koronáig. Elcsigázott ló drbja 10—14 poronáig. — Kinestari mustra ló drbja — koronáig.

Sertésvásár: Hizott sertés klgrja — fillérig. — Félhizott sertés klgrja — fillérig. — Süldősertés párja — koronáig. — Pecsenyemalacz drbja — fillérig. — Fiaskocza drbja — koronáig. Paraszt hizlalású sertés — koronáig. Három hónapos malacz párja — koronáig. — *Sertésvásár sertésvész miatt nem tartatik.*

Baromfivásár: Hizottliba párja 8—11 — koronáig. Soványliba párja 4.20—4.60 fillérig. Fiatalliba párja — koronáig. — Kappan párja 1.90—2.30 fillérig. — Idei csirke sütni való párja 1.40—1.90 fillérig. Idei csirke rántani való párja 80—1.50 fillérig. Gyöngycsirke párja — koronáig. — Rucza párja idei 2.10—2.90 fillérig. Pulyka párja 6.80—8 koronáig. Tojás 4 drb 20 fillér.

Halpiacon: Eleven hal klgrja 1.80—2 — fillér. Vágott hal klgrja 1.60—1.80 fillérig. Jegelt halak klgrja 80—1.20 fillérig. Apróhalak klgrja 36—60 fillérig. Kecsege klgrja — fillérig.

A hetipiacz 12 óráig tartott.

— A budapesti novemberi vásárok. A november elsejére esedékes budapesti nagy marhavásárt az ünnep miatt e hó 21-én tartják meg. A budapesti nyersbőrvásár november 1-én, csütörtökön veszi kezdetét. A vargabőrvásár kezdete november 12-én lesz.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 26. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 96 — 98 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 96 — 98 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 97 — 98 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felül sulyban 94 — 96 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 93 — 95 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 92 — 94 fillérig.

Sertésleltár. Október 23-án volt készlet 36627 darab, október 24-én felhajtott 154 darab, október 24-én elszállított 464 darab, október 25-én maradt készletben 36317 darab. Üzlet: Csön^{es}.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 26.

Déltőzsde. Buzakinlát gyöngye, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 9000 méterműzsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonaneműekben kevés forgalom, változatlan. Időjárás borús, hűvös.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.29—7.31
Buza 1901. áprilisa	7.83—7.84
Rozs októberre	7.09—7.11
Rozs 1901. áprilisa	7.32—7.33
Zab októberre	5.52—5.53
Zab 1901. áprilisa	5.62—5.63
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	5.07—5.08
Repce októberre	—

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.30—7.32
Buza 1901. áprilisa	7.83—7.85
Rozs októberre	7.05—7.06
Rozs 1901. áprilisa	7.30—7.31
Zab októberre	5.56—5.58
Zab 1901. áprilisa	5.61—5.62
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	5.05—5.06
Repce októberre	—

Zárul 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	652.75
Magyar hitelrészvény	650.—
Leszámitóbank részvény	423.—
Rima-Murányi vasmű részvény	499.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	651.50
Közüti vasút	583.—
Városi villamos vasút részvény	271.—

S z e s z ü z l e t.

— Október 26. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter %/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12 korona 50 fillér mmázsánként.

REGENY-CSARNOK.

A kétlelkű ember.

— Regény. —

Irtá: Groller Balduin.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Radó Izse.

[12]

(Folytatás.)

Schmidtné asszony csöndesen szendergett, mikor a két férfi a lakásba lépett. Nesztelenül haladtak keresztül a hálószobán, melyben az az asszony aludt, de bármily elővigyázatosak voltak is, Schmidtné fölébredt édes álmából.

Lőrincz éhes és fáradt volt. Ezért Schmidtné a konyhában elő kellett keresni valami harapni valót, hogy a késő vendég éhségét csillapíthassa; aztán a másik szobában levő pam-lagon ágyat kellett rögtönöznie és végül az éjjeli szolgálatot is át kellett vennie. Mert a bet-csületes Schmidt Ferencnek sok fontos dolgot kellett megbeszélnie barátjával és nem akarta magát minden pillanatban zavartatni a későn érkező házbeliéktől.

Lőrincz mohón ette az ételeket, melyeket elébe raktak. Szabad életének első estéjéről minden esetre más fogalmakat alkotott magának a börtönben. Daloló népénekésekről, kifestett hölgyekről, sűrű dohányfüstről, a bor és sör gőzéről, és egyéb fantasztikus élvezetről álmódzott, miként azt a messze tengeren evező matróz, vagy a börtönben ülő fogoly megfeszített képzeldőse rajzolja.

És ime, szegényes vacsora van előtte, milyet ártatlan, becsületes polgárember is eszik és nem olyan, aki jobbra vágyik és aki e vágyát ki is elégíthetné. E körülmény nyomottá tette hangulatát és ha a közel jövőnek örömei nem vigasztalták volna, talán a kétségbeesés gyötörné. Mert ami nem történhetett meg ma, az eljön majd holnap és holnapután is, addig míg neki az jól esik.

Aztán meg ma úgy is annyira levert volt az erdei munkától, a hosszas gyaloglástól és oly rongyolódott és piszkos a földmunkától, hogy abban a társaságban, melyről álmódzott ily állapotban meg sem jelenhetett. Hogy csak valamennyire is rendbe hozza öltözetét, nagy időt igényelt volna, és az éjjel már közel-

Lőrincz az evés által magához tért kissé. Sápadt és képéből kikeltnek látszott, mikor ide jött, míg most arca visszanyerte színét, a kimerültség nyoma eloszlott és szemei — az egyik két pohár szesztől — ismét fénylettek. A pálinka elég jól fogyott, de volt is belőle elegendő a házban, míg bornak csak kis maradékára akadtak. Lőrincz azonban ezzel is megelégedett.

Midőn Borbála asszony ismét a konyhába tért, Lőrincz felhasználta az egyedüllet kedvező pillanatát, hogy szemeinek kédő tekintetével szólásra bírja Schmidtet!

— Természetesen! — felelt e némajátékra Schmidt. Természetes, hogy beszélhetsz előtte. Nem is volna rossz, ha az ember saját házában sem beszélhetne és a saját feleségében sem bizhatna. Ő mindent tud s nekem nincsenek előtte titkaim.

— Biztos vagy benne Feri — kérdezte Lőrincz biztosságból.

— Taljesen biztos — felelte Schmidt — s nagyon okos asszony és még sok mindenben segélyünkre lehet.

Lőrincz erre kis zsákjából előszedte ékszerait, az asztalra rakta és mikor Borbála asszony a konyhából visszatért, meglepetéssel és az idegen iránti nagyrabecsülés érzelmével tekintett arra a nagy kincsre, mely előtte feküdt. Schmidt is ragyogó szemmel nézte az ékszereket, aztán fölállt és a másik szoba ajtaját belülről óvatosan elzárta.

— Szabad lesz ezek közül valamit kiválasztanom — kérdezte Borbála asszony szeretetreméltó mosollyal.

Lőrincz egy kézmozdulattal szétterítette a nagy csomót az asztalon és föl szólította az asszonyt, hogy válasszon. Borbála egy kis női órát, hosszú lánczsal és egy gyémánt nyakéket keresett ki.

— A nyakéket ne bánts — parancsolta Schmidt.

— Te mindent irigylesz tőlem — szolt Borbála, ajkait haragosan felbiggyesztve.

— Nem irigylem, hanem ne válassz magadnak oly dolgokat, melyek rád nem illenek és amelyekről száz lépésnyire is ler, hogy lopott jószágok.

Borbála igazat adott férjének és kieserélte a nyakéket egy karperecczel és egy fülbevalóval.

— A gyémántos nyakéket jobb szerettem volna — felelte az asszony nemes lemondással.

— Istenemre mondom, valami jóféle órára nekem is szükségem volna — mondá Schmidt, mialatt nagy kettősfedelű aranyórát és megfelelő vastag lánczot keresett ki.

Borbála asszony ezután behozta a czukortörő mozsarat a konyhából és ebbe helyezték azokat az ékszereket, melyeken drága kövek nem voltak; így, körülbelül hat tucat jegygyűrűt, egész csomó karpereccet, nehéz aranylánczokat, gombokat, nyakékeket: és barbár romboló munkába kezdtek mindhárman. A nemes köveket kitördelték foglalattjukból, melyeket Lőrincz összegyűjtött és abba a börtöncsületes kőbe rejtett, melyet Schmidt bocsátott rendelkezésére. Az arany töredékeket külön tégelybe tették, míg az értéktelen maradékokat Schmidt magához vette, hogy még az éj folyamán a csatornába dobja. Végül a kis légszeszkályhán megolvastották az aranyat.

— Pár fontot még is kitesz majd — mondá Lőrincz örvendve, mikor az aranyat olvadni látta.

— Hiába, azért ez mégis csak nagyon rossz üzlet — szolt felsőhajtvá Schmidtet. Több mint a felét veszítjük el mellette. Ki fogja azt nekünk megtéríteni?

A mi üzletünk különben is rossz üzlet — mondotta Lőrincz. Ha a tárgyakat nem is törjük össze, nem kapunk érték annyit, a menyit megérnek. Aztán meg az eladás vagy elzalogosítás veszélyes dolog.

— Valóságos kinszenvedés — szolt Schmidt. Egy aranyóráért, mely talán kétszáz forintba kerül, csak nagy küzdelemmel kapunk harmincz-negyven forintot. Ez igazságtalanság!

De dacára az égbekiáltó igazságtalanság fölött érzett fölháborodásának, Schmidt benső örömmel nézte, amint a tűzálló tégelyben az arany fölolvadt.

(Folytatás következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Október 26. —

Fehér Kereszt szálloda Báro Bánffy Albert birtokos Választott. — Gróf Hartenberg huszárfőhadnagy Debreczen. — Gróf Thun cs. és kir. kamarás Debreczen. — Császár István főhadnagy Nagy-Kikinda. — Hollaky György magánzó Pozsony. — Csiky Dénes birtokos Csikszerecs. — Dánielisz Károly birtokos Szentes. — Dr. Ernest Lajos ügyvéd Szentes. — Scherman Ignácz utazó Bécs. — Lax Sándor utazó Bécs. — Löwinger Gyula utazó Bécs. — Ferdinánd Zsigmond utazó Bécs. — Schweiger Henrik birtokos N.-Halmagy. — Spitz Lajos utazó Budapest. — Reinhold Richard utazó Bécs. — Lázár Géza utazó Budapest. — Woldowski S. utazó Bécs. — Ebelhoff Ernest gyáros Romscheid. — Jolly Artur utazó Páris.

Központi Szálloda. Báro Baich Iván birtokos Bocvár. — Szegedy György birtokos Acsád. — Bartos Sándor birtokos Nagyvárad. — Báro Podmaniczky Béla huszárhadnagy Nagyvárad. — Lacsonyi Gyula birtokos Pozsony. — Jakabffy Dezső birtokos Arad. Illits Milos mérnök Belgrád. — Kriszaber Károly utazó Brunn. Menschik Arpad műszaki tanácsos Budapest. — Gál Adolf vállalkozó Budapest. — Grünhut József utazó Zágráb. — Friedl Gusztáv utazó Bécs. — Mravik Pál treuer Almakez.

Vass Szálloda. Takács Zoltán utazó Budapest. — Koldoni Dezső utazó Budapest. — Kohn Lajos utazó Szeged. — Dozse Döme sörgyári hivatalnok Kőbánya. — Mayer József utazó Grätz. — Steiner Ferencz szjó Borossebes. — Glück József kereskedő Budapest. — Pelz Albert utazó Bécs. — Russu Emilia lelkész neje Udvin. — Herskovics Lajos fakeskedő Zám. Bökl. Agoston utazó Bécs. — Wolfgang Ignácz utazó Budapest. — Grünwald Armin utazó Prossnitz. — Kohn Fülöp kereskedő Batorya. — Messer Béla utazó Zombor. Hanzeli János utazó Bécs. — Pekárcsek János utazó Bredmer. — Komlós Gyula utazó Budapest.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 8.30
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.56
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsin délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnág este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este —	Gyorsvonat délelőtt 8.23
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 8.53
Személyvonat d. u. 4.25	Vegyesvonat este 6.50
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

Városi színház.

Bérlet 29. sz.

Páratlan.

Seombaton, 1900. évi október hó 27-én.

A kis szökevény.

Operette 3 felvonásban. Irták: Hicks és Nichols. Fordították: Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerző: Lionel Monckton és Iván Caryll.

SZEMÉLYEK:

Lord Coodle . Fenyéri Mór.	Leonello . . . Erczkövy K.
Lady Coodle Tolnainé.	Pietro Boda F.
Stanley Rubos A.	Carmenita . . Turchányi O.
Dorothy Parlagi K.	Alice Harmath J.
Winnifred . . Felhó Rózi	Tamarind . . . Nyilasay M.
Flipper Szadai F.	Croel Hegyessy Gy.
Barday Palágyi L.	Von der Höhe Solyom L.
Paloni. konzul Czako V.	Virágárus . . . Kley M.

Kézbe 7 órakor.

665/1900. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az árvaház részére 1901. évben szükséges sertéshús és zsír szállítása iránt folyó évi október hó 29-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 1. a sertéshúsrá 1 kor. 8 fill. 2. a zsirra 1 kor. 12 fill. kilogrammonként.

Bánatpénzül leteendő 40 kor. készpénzben vagy elfogadható érték-papirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1900. évi október hó 15-iki üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.Magyar királyi államvasutak
Üzletvezetőség Kolozsvárt.

24940/900. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége 1901. január 1-től, 1903. december 31-ig nyilvános pályázat útján biztosítani kívánja a vonalain alkalmazott azon hivatalnokai és hivatalnok-gyakornokai részére szükséges egyenruha darabok készítését, kik a fennálló egyenruházati szabályzat értelmében a szolgálat közben egyenruhát viselni tartoznak.

Ezen egyenruha darabok a következők.

1. Nyári zubbony.
2. Tavasz és őszi zubbony.
3. Téli zubbony.
4. Nyári nadrág. sötétkékesszürke vagy drapp színű posztóból.
5. Tavasz és őszi nadrág.
6. Téli nadrág.
7. Tavasz és őszi felöltő.
8. Téli felöltő.
9. Nyári sapka.
10. Nyakravaló.
11. Keztyű.
12. karkötő.
13. Rangjelzők.

Az 1-8. tét. alatt felemlített ruhadarabok készítéséhez szükséges felső kelmék bármely belföldi posztógyárosnál szerezhetők be.

Ezen ruhadarabok elkészítésére és szállítására vonatkozó részletes feltételek megszerezhetők az alólírott üzletvezetőségnek a hivatalos órák alatt, mely feltételek aláírottan az ajánlattal együtt következő felirattal ellátva:

„Ajánlat a hivatalnoki egyenruha darabok elkészítésére iránt“ 1900. évi október 31-ike déli 12 óráig, az alólírott üzletvezetőséghez benyújtandók, hová is bánatpénz képen, mely esetleg óvadék gyanánt is fog szolgálni 400 korona készpénzben vagy értékpapirokban 1900. évi október hó 30-án déli 12 óráig beküldendő.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott egységárakra szabadon választhasson.

Kolozsvárt, 1900. szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik)

24980/1900. szám.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy tekintettel a Chinában uralkodó zavaros állapotokra, tekintve továbbá, hogy az ott folyó harcokba a cs. és kir. hadi tengerészeti csapatok is be vannak vonva, fegyvereknek és hadi szereknek Magyarország területéről, vagy azon át, Chinába való kivitelét a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 96970/1900 sz. a kelt intézvényével tiltotta.

Ezen tilalom áthágása kihágást képez és ez ellene vető 1879. XL. t. cz. 34. szakasza alapján a lőfegyverek és hadi szerek elkobása mellett egy hónapig terjedő elzárással s 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arad 1900 évi október 11.

Arad városi tanács.

679—1900. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szín és bérház épület déli sarkán fekvő jelenleg Moskovits Jakab által bérelt boltnak folyó évi november hó 1-től 3 évre való bérbeadása iránt folyó évi október hó 29-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár 2160 korona évi bér és 2 korona havonként vízfogyasztási díj.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1900. évi október hó 22-iki üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

667—1900. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az árvaházban 1900. évben szükséges kenyér és péksütemények iránt folyó év október hó 29-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár a kenyérre kilogrammonként 26 fillér, a péksüteményekre pedig darabonként 3.5 fillér.

Bánatpénzül leteendő 100 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek az árlejtést megelőzőleg a gazdasági tanácsnok úrnál megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1900. évi október hó 15-iki üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

668/1900. g. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magy. kir. földm. miniszterium 73578/1900. számú magas körrendelete nyomán felhívjuk a szántó-vető gazdaközöniséget, hogy a mezei egereket a szántás alkalmából lelkiismeretesen irtásák.

Az irtásnak legegyszerűbb módja, hogy az eke által kifogatott egerek az eke nyomában haladó munkás által agyonüttesenek; oly helyen pedig, hol a föld fel nem szántható mint p. o. luczernában, herében, kaszálón, legelön, útmenti meredek parton, mesgyén stb. legegyszerűbb az e célra készült s olcsón beszerezhető egérfogók alkalmazása.

Ily módon alig számba vehető költséggel és munkával az egerek elszaporodását megakadályozni és ezzel az egerek által okozható kiszámíthatatlan károsodásnak elejét venni sikerül.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1900. évi október 15-iki üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.Arad szab. kir. város kapitányi hivatala,
mint I. foku iparhatóság.

1600—1900. kh.

Hirdetmény.

Jellinek és Schlésinger aradi lakosok a Radnai-ut 1. sz. a. telkén egy gőzfűrész és őrlő malom felállítására telep engedély iránt folyamodván, az 1884. XII. t. cz. 27-ik §-a értelmében a telephelyszini tárgyalására határidőül 1900. okt. hó 29. d. u. 3 órára a helyszíneire kitézetik a melyre az érdekeltek ezután is meghivatnak azon észrevétellel, hogy e telep helyszín és tervnázja valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál f. évi október hó 29-ig mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek irásban ugyanott, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető mert a mennyiben ilyenek nem emeltetnének s ha köztekinetek gátlólag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30-ik §-a reuodelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad. 1900. október hó 25.

Sariot Domokos,
főkapitány.A magyar királyi államvasutak
budapest-jobbparti üzletvezetősége.

33595/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak bpest-jobbparti üzletvezetősége, a vonalai részére 1901. évben szükséges pályafentartási fák szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1901 évi megközelítő szükséglet, mely a megrendelés alkalmával korlátlanul felemlhető, vagy leszállítható, alább van felsorolva; a végleges megrendelés, mely alkalommal az 1901. évben szállítandó fák pontos mennyisége és méretei szállítóval közöltetni fognak, folyó évi december hó végéig fog megtörténni.

150 köbméter erdei fenyő desz-

ka, 166 köbméter jegénye fenyő deszka, 45 köbméter lucz fenyő deszka, 6 köbméter jegénye fenyő deszka szélmentszetlen, 0.87 köbméter tölgyfa deszka, 193 köbméter jegénye fenyő palló, 18 köbméter lucz fenyő palló, 8 köbméter vörös fenyő palló, 11 köbméter jegénye fenyő palló szélmentszetlen, 61 köbméter tölgyfa palló, 34 köbméter vágott lucz fenyőfa, 6 köbméter faragott vörös fenyőfa, 182 köbméter faragott puhafa, 109 köbméter faragott tölgyfa, 31 köbméter faragott puha szálfá, 3 köbméter faragott tölgy szálfá, 16000 folyó méter vágott puhafa lécz, 1600 darab puhafa széldeszka, 159000 drb. fedő zszindely, 2170 drb. tölgyfaszűrítési lécz, 6100 drb. puhaszűrítési lécz, és különféle kerítési anyagok, ugymint oszlopok és rudak. A fák szállítása 1901. évi február hóban kezdendő meg s 1901. évi ápril hó végeig fejezendő be.

A fák 2 csoportra osztott részletes méretjegyzékeit, melyek egy-egy részrind ajánlati űrlapokat képeznek, a hozzácsatolt „pályázati és szállítási feltételekkel“ együtt, a budapest-jobbparti üzletvezetőség, (Budapest Külső-Kerepesi-út nyugdíj ház csoport 2. szám) anyag beszerzési osztálya szolgáltatja ki díjtalanul, esetleg megküldi posta útján.

A pályázati feltételek értelmében kiállítandó ajánlatok 1900. évi november 16-án déli 12 óráig nyújtandók be, a bánatpénz 1900-évi november 15-én déli 12 óráig teendő le.

Budapest 1900. október hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik)

678—1900. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szín és bérház épület déli oldalának I. emeletén fekvő 4 számú kétszoba és megfelelő mellékhelyiségekből álló lakásnak folyó évi nov. hó 1-től 3 évre való bérbeadása iránt folyó év október hó 29-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár 240 korona évi bér és 2 kor. havonkénti vízfogyasztási díj.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1900. évi október hó 22-iki üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

KASSOWITZ FÜLÖP

férfi-, fiu- és
gyermek-ruha
raktára

ARADON, Andrassy-tér 9., a Minorita-templommal szemben.

Mérték utáni megrendelések pontosan és izlésesen eszközöltetnek.

268 szám.
sz. 1900

Hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszteriumnak rendelkezése folytán a békéscsabai m. kir. méntelep osztály részére 1900. évi december hó 1-től 1901. évi október hó 31-ig szükséglenő széna szállításának biztosítása végett 1900. november 2-án délután 1 órakor alulirt parancsnokságnál írásbeli zárt ajánlati árlejtés fog tartatni. A közelebbi feltételek a nyilvános helyeken kifüggesztett hirdeteményekből kivethetők, vagy pedig alulirt parancsnokságnál, valamint a fentnevezett méntelep osztálynál megtekinthetők, ahonnan a föltételeket tartalmazó hirdetmény fölhívásra megküldetik.

Nagy-Kőrös, 1900. október hóban.

Nagykőrösi m. kir. állami méntelep Parancsnokság.

Ékszerárgyak

ezüst evőeszközök és valódi schweiczi órák alkalmi vételek által a legjutányosabb árban kaphatók: 2508

Ugyanitt arany, ezüstneműek és

ZÁLOGJEGYEK

legmagasabb árban megvétetnek

DEUTSCH ISIDOR

éras, ékszerész Templom-u., Minorita-palota.

Csiráztató mester (Mälözer),

ki már szesz-élesztő, vagy sörgyárban alkalmazva volt, józan életü, jó bizonyítványokkal rendelkezik, vidéki szeszgyárban

azonnali belépésre

kerestetik.

Ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők „M. M.” jelige alatt. 2976

Birtokosok és gazdák

egybehangzó jó véleményt adnak kipróbálás után a

Somogyi Géza-féle szabad. állattáporról,

a mely rendszeresen adva, az állat szervezetére igen jó-tékony hatással bír, mert rendben tartja az emésztési szerveket, fokozza az étvágyat, ez által az állatnak a rendszer vérkeringése megóvja a betegségtől és elősegíti a hizást, miáltal az hamarabb eladásra kerülhet, a mi anyagiilag igen nagy előny.

VÉDJEY.

13652. sz. szabadalom.

Számos elismerő és köszönő levelek megerősítik a fenti-tiket, melyekből csak az alantit közlöm:

Tekintetes Somogyi Géza urnak Arad.

Ertesitem, hogy az Ön gyártmányát képező állattápor kipróbálva, azt az állatok, — kiválólag pedig a sertések táplálásánál jónak találom, — a úgy az állat emésztésére, valamint az esetleg fellépő betegség gyógyítására és megállítására bármiknek is a legmelegebben ajánlom.

Székesfehérvár, 1900. február 24.

Tisztelettel:

Pauer István,
Székesfehérvár sz. kir. város
állatorvosa.

Igen tisztelt Uram!

Az Ön által gyártott m. k. szabadalmazott állatok emésztését elősegítő porát úgy sertéseim-nél, valamint teheneimnél alkalmazva, tapasztaltam, hogy azoknál az emésztést kitűnően elősegítette és sertéseim közt ezen por használata folytán sertésvész vagy egyéb betegség nem fordult elő, dacára annak, hogy a szomszéd udvar vész fertőzött volt. Enneköfogva ezen por a legmelegebben ajánlhatom.

Majlátfalván, 1899. évi okt. hó 14-én.

Tisztelettel: **Deák Lajos,** jegyző.

Enneköfogva egy gazda sem mulasztja állatainál a Somogyi Géza-féle állattápor-t alkalmazni, mely csak akkor valódi, ha a 13.652. sz. szabadalmi szám és az itt látható védjegy rajta van a csomagon és a dobozon. Egy csomag 18 kr., egy negyed kilós doboz 45 kr., egy fél kilós doboz 90 kr.

Kapható Aradon: Földes Kelemen gyógyszerész urnál, Vojtek és Weisz droguista, Éles Armin, Fejér Gyula, Karácsonyi Antal, Daimel Lajos, Pollák József, Nagy Parkas, Ring Zsigmond, Weisz Dávid, Ferber Lajos urak fűszerkereskedésükben és ugy Aradon, mint Aradmegyében bármely üzletben. 2341

ARAD, a postabélyeg kelte.

T. cz.

Van szerencsénk b. tudomására hozni, hogy az Aradon, Szabadság-téren, a mai napig

SPITZER és LÖWINGER

közkereseti társas cég alatt folytatott bőr- és cipész-kellék-üzletből barátságos megegyezés alapján **Löwinger Miksa** cégtárs ur kilépett és hogy az üzlet összes cselekvő és szenvedő vagyont Spitzer Jakab vette át, aki azt saját egyéni, törvényszéki bejegyzett cége alatt változatlanul fentartani és folytatni fogja.

Amidőn ezt b. tudomására hozzuk, alólírott Spitzer Jakab kéri, hogy az üzlet iránti eddigi szives bizalmát vele szemben továbbra is megőrizni sziveskedjék.

Tisztelettel

Spitzer és Löwinger cég,

Spitzer Jakab Löwinger Miksa

cégtagok.

2975

Magy. kir. államvasutak.

131827—1900. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1901. évben szükséges mintegy 500,000 drb. horganyzott talpfa jelzőszeg, 5800 mmázsa sósav, 1400 mmázsa horganyhuladék, vagy 4700 mmázsa töményhorgany halvány, illetőleg 2350 mmázsa olvasztott horgany halvag szállítására ezennel nyilvános pályázatott hirdet.

Az ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1900. évi október hó 31-én déli 12 óráig, a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán odaküldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kö elező minőségű minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt anyag értékének 5%-a legkésőbb 1900. évi október hó 30-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő. Szállításra mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási és az illető anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb pályázati feltételek melyek a részletes módozatokat tartalmaznak az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályában valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai

kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módozatok leírása az ajánlatot tenni szándékozónak a fentnevezett magy. kir. államvasuti hivatal által ingyen adatik ki, vagy kívánságára postán megküldetik.

Budapest, 1900. szeptember hó.

Az igazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjaztatik)

666/1900. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az árvaház részére 1901. évben szükséges tej iránt folyó évi október hó 29-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár literenkint 14 fill.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, és csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz bánompénz mellékelve van és ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek az árlejtést megelőzőleg a gazdasági tanácsnok urnál megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1900. évi október hó 15-iki üléséből.

Kiadta:

Vannay,
ajegyző.